

Brott, kön och socioekonomi i Uppsala

- En analys av statistik om ungdomar misstänkta för brott i Uppsala kommun

Lina Faulkner & Cecilia Rosenius

2016

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi

Examinator: My Lilja

Abstract

Crime, gender and socioeconomics in Uppsala – An analysis of statistics on youths suspected of crime in the district of Uppsala

The aim of this thesis was to analyze delinquency in Uppsala regarding types of crime, neighborhoods and gender, as well as to study whether there was any correlation between delinquency and socioeconomics. By using data on suspected youths in the age of 13-20 in Uppsala, we did a univariate and bivariate statistical analysis. To study the relationship between the neighborhood structure and frequency of suspected youths we first used a correlation matrix and then proceeded with a multiple linear regression analysis. The results indicated that there are similarities and differences regarding delinquency of boys and girls. The most distinct difference was the frequency of suspected youths. Regarding the regression analysis, the socioeconomics explains a relatively large part of the variance of frequencies of suspected youths.

Keywords: Delinquency, Uppsala, Socioeconomics, Gender

Sammanfattning

Syftet med examensarbetet var att analysera ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun vad gäller brottstyper, områden och kön samt undersöka om det fanns några samband mellan ungdomsbrottslighet och socioekonomisk status på områdesnivå. Med hjälp av statistik över misstänkta ungdomar i åldern 13 till 20 i Uppsala kommun, så gjorde vi univariata och bivariata statistiska analyser. För att studera sambandet mellan områdesstatistik och misstankesfrekvens använde vi oss först av en korrelationsmatris, för att sedan gå vidare med en multipel linjär regressionsanalys. Resultaten visade på att det finns både skillnader och likheter gällande flickors och pojkars ungdomsbrottslighet. Den mest påtagliga skillnaden är dock frekvensen av misstankar. Vad gäller sambandsanalysen så förklarar den socioekonomiska statusen en relativ stor del av variansen i misstankesfrekvensen.

Nyckelord: Ungdomsbrottslighet, Uppsala, Socioekonomisk status, Kön

Förord

Processen att skriva detta examensarbete har varit intressant och utvecklande. Vi vill med detta tacka alla som hjälpt att göra detta examensarbete möjligt, vilka är samordnaren för lokala Brå i Uppsala kommun och Polisområdet Uppsalas kansli som tagit fram statistik ifrån polisen till oss. Stort tack! Examensarbetet har skrivits av två författare, Lina Faulkner och Cecilia Rosenius, vilka båda är gemensamt ansvariga för hela innehållet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	8
1.2	Syfte och frågeställningar	9
1.2.1	Syfte	9
1.2.2	Frågeställningar	10
1.3	Definitioner	10
1.3.1	Ungdom	10
1.3.2	Ungdomsbrottslighet	11
1.3.3	Kön och genus	11
1.4	Disposition	11
2.	TIDIGARE FORSKNING	13
2.1	Kommentar om urval och sökning av tidigare forskning	13
2.2	Ungdomsbrottslighetens struktur och skillnader mellan kön	13
2.2.1	Exempel på hur skillnader mellan kön förklaras i tidigare forskning	14
2.3	Brottslighet och områdesstruktur	15
2.3.1	Övergripande om sambandet mellan socioekonomisk status och brottslighet	15
2.3.2	Svensk forskning om ungdomsbrottslighet och socioekonomisk status	16
2.3.3	Internationell forskning om brott, socioekonomi och kön	16
3.	TEORI	18
3.1	Teoretisk inledning	18
3.2	General strain theory	18
3.2.1	Pojkar och flickors ungdomsbrottslighet enligt GST	19
3.2.2	GST på områdesnivå	20
4.	METOD	22
4.1	Kvantitativ metod	22
4.1.1	Begränsningar med kvantitativ metod	22
4.2	Våra data	23
4.2.1	Kriminalstatistik	23
4.2.2	Statistik över misstänkta personer	23
4.2.3	Begränsningar av statistik över misstänkta personer	24
4.2.4	Brottskategorier	25
4.2.5	Områdesstatistik, områdesstruktur och socioekonomisk status	26

4.2.6	Begränsningar med områdesindelningar och sammankörning av statistik	26
4.2.7	Beroende variabel.....	27
4.3	Statistiska analysmetoder	28
4.3.1	Test för samband och signifikans i totalundersökningar.....	28
4.3.2	Univariat och bivariat analys.....	28
4.3.3	Sambandsmått	29
4.3.4	Multipel linjär regressionsanalys (MRA).....	29
4.3.4.1	Regressionsdiagnostik.....	30
4.3.4.2	Multikollinearitet.....	30
4.3.4.3	Heteroskedasticitet	31
4.3.4.4	Icke-normalfördelade residualer	31
4.3.4.5	Outliers	31
4.4	Forskningsprocessen	31
4.5	Validitet.....	32
4.6	Reliabilitet	33
4.7	Generaliserbarhet	33
4.8	Transparens	33
4.9	Etik	34
5.	RESULTAT	36
5.1	Inledning.....	36
5.2	Brottstyper.....	36
5.3	Brottsområde	37
5.4	Likheter och skillnader mellan kön	39
5.4.1	Misstankesfrekvens och brottstyper	39
5.4.2	Kön och område	41
5.5	Misstankesstatistik och socioekonomisk status.....	42
5.5.1	Korrelationsmatris	42
5.5.2	Första regressionen.....	43
5.5.3	Andra regressionen.....	44
5.5.4	Den slutgiltiga modellen	44
6.	ANALYS.....	46
6.1	Brottstyper.....	46
6.2	Områden	47

6.3 Misstankesstatistik och kön.....	47
6.3.1 Brottstyp och kön	47
6.3.2 Område och kön	47
6.3.3 Kommentar om likheter mellan flickor och pojkar	48
6.4 Misstankesstatistik och områdesstruktur.....	48
6.4.1 Outliers	48
6.5 Analys i förhållande till tidigare forskning	49
6.6 Analys i förhållande till teori	50
7. DISKUSSION	53
7.1 Sammanfattning	53
7.2 Faktisk brottslighet eller polisens prioritering	53
7.3 Kort sammanfattning av resultat i relation till syfte och frågeställningar	53
7.4 Tolkning i relation till teori	54
7.5 Den valda metodens nackdelar och fördelar	54
7.6 Kommentar om användbarheten av studiens resultat.....	55
7.7 Kommentar om användbarheten av studiens resultat.....	56
8. REFERENSLISTA.....	58
9. BILAGOR	61
9.1 Bilaga 1: Litteratursökning.....	61
9.2 Bilaga 2: Kodningsschema för områden.	62
9.3 Bilaga 3: Outputs.....	63

1. INLEDNING

Inom både kriminologi och svensk samhällsdebatt framstår ungdomsbrottsligheten som ett av de mest centrala problemområdena (Estrada & Flyghed, 2013, s. 16) och ett ämne som länge engagerat politiker, forskare och allmänhet är ungdomars utveckling av asocialitet och brottslighet (ibid., s. 25). Ungdomars välfärd är en väsentlig del i ett fungerande samhälle vilket gör att ungdomars antisociala beteende, som till exempel missbruk och brottslighet, är ett angeläget problem att belysa och hantera på bästa möjliga sätt. Då en ungdom begår kriminella handlingar så kan detta tolkas som en varning på en rad andra problem som kan förknippas med detta och således kan tänkas uppstå under ungdomens liv på både kort och lång sikt (Brå, 2009, s. 5). Det är därför relevant att ha adekvat och uppdaterad kunskap om ungdomsbrottslighet, så att ungdomar kan få det stöd de behöver för att stävja denna negativa spiral (ibid.).

Kriminalpolitikens huvudmål är att brottsligheten ska minska och att tryggheten ska öka och forskning behövs bland annat för att kunna ta fram relevanta underlag om huruvida kriminalpolitiska åtgärder når sina mål eller inte (Estrada, 2013, s. 25). Då ungdomar kan ses som samhällets framtid så kan unga individers brottslighet uppfattas som ett tecken på framtida sociala problem för såväl ungdomarna själva och för samhället i stort. Detta gör att det är viktigt att analysera ungdomsbrottslighetens utveckling och struktur (ibid.). Då man ser till massmedias porträttering av ungdomars kriminalitet så blir ungdomar alltmer brottsligt aktiva och frågan om denna förändring är något som forskare ägnar stor tid åt att kartlägga (ibid.). Ungdomar beskrivs vara den gruppen som är mest brottsaktiv i samhället och ungdomsåren har en tydlig topp i brottsaktivitet, dock har forskningen också visat att för majoriteten så är brottslig aktivitet en övergående fas (ibid., s. 34).

Då ungdomsbrottsligheten är ett centralt problemområde och ett ämne som berör många så kommer detta examensarbete fokusera på ämnet ungdomsbrottslighet. För att arbeta med och hantera ungdomsbrottslighet på ett adekvat sätt så är det centralt att analysera hur ungdomsbrottsligheten ser ut gällande brottstyp, ålder, kön och brottsområde. Vi kommer därför i vårt arbete att analysera dessa variabler inom Uppsala kommun från år 2013 till år 2015 med hjälp av misstankesstatistik. En djupare analys av ungdomars brottslighet kan öka möjligheterna till att arbeta på ett sätt som är relevant för Uppsala som geografiskt område, vilket gör detta examensarbets syfte giltigt med aktuella teman för framtida insatser som berör ungdomar och brott.

För att göra en adekvat analys av ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun är det avgörande att studera skillnader och likheter mellan pojkars och flickors ungdomsbrottslighet i vår mening. Detta eftersom det inom kriminologi ses som vedertagen kunskap att brottslighet i stor utsträckning är ett manligt fenomen och att ju grövre brotten är desto större andel begås av män. Dessutom menar Estrada (2013, s. 36) att flickor och pojkar ofta registreras för olika typer av brott. Vi kommer därför i detta arbete undersöka skillnader mellan könen vad gäller misstankesfrekvens, både då man ser till geografisk struktur i förhållande till olika områden och även i förhållande till olika brottstyper. Även denna aspekt kan bidra till att öka möjligheten för att implementera adekvata insatser då man ser till den specifika gruppen.

Kriminalitet är ett multideterminerat fenomen, vilket innebär att vi har alla en mängd risk- och skyddsfaktorer som är förknippade i olika kombinationer med en varierande risk för att vara eller att bli delaktig i brottslighet (Brå, 2009, s. 8f). Den kriminologiska forskningen visar att de uppväxtvillkor och levnadsförhållanden som vi människor lever under har en stor betydelse för strukturen och omfattningen av den aktuella brottsligheten (Estrada, 2013, s. 37). Barn och ungdomar utvecklas i ett samspel mellan en rad olika sociala kontexter, vilka bland annat handlar om familj, skola, närsamhället eller kamratkretsen. Dessa sociala kontexter påverkar även varandra på olika sätt (Brå, 2009, s. 8f).

I sista fasen av vår analys kommer vi titta närmre på hur sambandet mellan områdesstruktur och misstankesstatistik kan te sig. För att möjliggöra detta kommer vi se till den socioekonomiska statusen på områdesnivå genom variablerna andel arbetslösa och medelinkomst. Detta eftersom forskning bland annat visar på att faktorer som har med bristande ekonomiska resurser att göra kan öka riskerna för ungdomsbrottslighet (Estrada, 2013, s. 38f).

1.2 Syfte och frågeställningar

1.2.1 Syfte

Syftet med examensarbetet är att med misstankesstatistik analysera ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun vad gäller brottstyper, områden och kön samt undersöka om det finns några samband mellan misstankesfrekvens gällande ungdomar och socioekonomisk status på områdesnivå. Genom denna typ av analys vill vi bidra till djupare kunskap om ungdomsbrottslighet i Uppsala kommun och dess samband med kön och områdesstruktur, vilket kan möjliggöra och bidra till ett adekvat brottsförebyggande arbete. Detta är även

relevant då det enligt vår vetenskap inte finns någon uppdaterad analys om ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun.

1.2.2 Frågeställningar

1. Vilka brott är mest förekommande i statistiken över misstänkta ungdomar i Uppsala kommun?
2. Vilka områden i Uppsala kommun har högst frekvens av misstankar då det gäller ungdomar?
3. Vilka skillnader och likheter finns det mellan flickor och pojkar beträffande misstankesfrekvens, brottstyper och område som brotten begås i enligt statistik över misstänkta ungdomar i Uppsala kommun?
4. Finns det några samband mellan frekvens av misstänkta och områdesstruktur, då det gäller ungdomar i Uppsala kommun?

1.3 Definitioner

1.3.1 Ungdom

Många forskare poängterar att begreppet ungdom är relativt svårdefinierat, då dess karaktär och innehåll inte är självklart (Estrada, 1999, s. 2). Ungdomsperioden beskrivs som en fas i livet som sker mellan barndom och vuxenhet, och som inte på ett entydigt sätt låter sig avgränsas. Den biologiska eller fysiologiska avgränsningen beskrivs vara då individen genomgår puberteten, vilket brukar inträffa vid 13-14 års ålder (Estrada & Flyghed, 2013, s. 13). Ungdomsperioden kan dock avgränsas på olika sätt, den kan till exempelvis avgränsas på ett kulturellt eller officiellt sätt. Den kulturella avgränsningen utgår ifrån att människor agerar på ett visst sätt som åtskiljer dem från vuxenvärlden och övriga ungdomar. När definitionen istället avgränsas officiellt så utgår man från den centrala myndighetsåldern som i Sverige är 18 år, samt att man blir straffmyndig vid 15 års ålder. Dock brukar ungdomar vid frågor som rör ungdomsbrottslighet avgränsas till att gälla personer 15-20 år (ibid., s. 14f). I det här examensarbetet har vi valt att göra en liknande avgränsning men vi har sänkt den nedre åldersgränsen till 13 år, då den åldern beskrivs vara den biologiska/fysiologiska nedre avgränsningen enligt ovan resonemang.

1.3.2 Ungdomsbrottslighet

Enligt Estrada och Flyghed (2013, s. 15) är definitionen av ungdomsbrottslighet relativt uppenbar, då den kan beskrivas just som de brottsliga handlingar ungdomar begår. Ungdomen är den samhällsgrupp som står närmast den ständigt pågående samhällsförändringen och ses ofta även som en symbol för denna omvandling. Ungdomens livsstil tolkas och framställs ofta på ett negativt sätt som inte sällan förknippas med brottslighet och avvikande beteende. Ett tecken för att denna typ av brottslighet behandlas som något speciellt är just begreppet ungdomsbrottslighet, vilket kan jämföras med att man inte diskuterar ”vuxenbrottsligheten” då vuxna begår brott (Estrada, 1999, s. 5f).

1.3.3 Kön och genus

Genus kan förenklat beskrivas som något individer gör, istället för något man är, en praktik som sker genom interaktionen mellan individer (Pettersson, 2013, s. 77). Genus kan således sägas vara ett socialt, kulturellt och relationellt kön, snarare än något biologiskt och fysiskt. I vårt arbete använder vi både begreppet genus och kön. Genus används främst vid de teoretiska resonemangen och kön används då vi diskuterar variabeln kön i våra data, resultat och slutsatser. Vi vill dock hävda att begreppet kön, som det används i dessa delar är starkt sammankopplat med att göra genus, och går således inte direkt att särskilja. Anledningen till att vi använder begreppet kön istället för genus då vi diskuterar våra data är att vi anser att det gör texten mer förståelig för läsaren, samtidigt som vi även anser att det vore problematiskt att diskutera hur ungdomar gör genus utifrån våra data.

1.4 Disposition

I nästföljande avsnitt, tidigare forskning, presenterar vi forskning som berör ämnen som arbetet handlar om. Sedan går vi vidare till den teoretiska utgångspunkten, där vi närmare beskriver vilka teorier vi valt och varför vi valt ut dessa. Nästa del i examensarbetet är metod och där går vi tydligt in på hur vi gått tillväga under arbetets gång. Vi beskriver noggrant varje steg vi tagit, hur vi kodat, vilka variabler vi använt och nämner också vilka analysmetoder som är relevanta att använda sig av för att få svar på våra frågeställningar. Även validitet, reliabilitet och generaliserbarhet är begrepp som vi behandlar under denna del. Under resultatdelen visar vi de resultat som vi kommit fram till genom de valda analysmetoderna. Dessa redovisas genom tabeller, diagram och text. I analysdelen resonerar vi kring de resultat som framkommit under resultatdelen. Slutligen avslutar vi med en

diskussion där vi kopplar samman alla arbetets delar. Vi diskuterar alternativa tolkningar av resultaten, hur resultaten kan tolkas i relation till vald teori, jämförelse med tidigare forskning, förslag till fortsatt forskning och slutligen en diskussion om den valda metodens begränsningar och styrkor.

2. TIDIGARE FORSKNING

I denna del av arbetet kommer vi att gå igenom tidigare forskning som är relevant för vårt arbete. Då ungdomsbrottslighet och socioekonomisk status är det vi fokuserar mest på så kommer den övervägande delen av tidigare forskning beröra dessa områden. Det är dock viktigt att poängtera att den tidigare forskningen inte undersökt samma åldersspann som vi har, vilket således kan påverka skillnader och likheter mellan de olika resultaten. Slutligen är det även viktigt att vara medveten om att vissa av dessa studier inte är gjorda inom en svensk kontext, vilket även det kan påverka dess utfall då man jämför med våra resultat.

2.1 Kommentar om urval och sökning av tidigare forskning

För att få en övergripande bild av ämnet ungdomsbrottslighet och för att finna relevant tidigare forskning så började vi med att gå igenom kriminologisk litteratur som berör ämnet ungdomsbrottslighet. Efter detta sökte vi efter relevanta vetenskapliga artiklar i databasen Discovery. Vid litteratururvalet sorterades artiklar som inte var relevanta för vårt syfte och våra frågeställningar bort, vilket exempelvis var artiklar som berörde offerskap, endast en brottstyp eller endast pojkar/flickor och psykologiska personlighetsdrag (för en mer ingående beskrivning av hur litteraturgenomgången gick till – se Bilaga 1).

2.2 Ungdomsbrottslighetens struktur och skillnader mellan kön

Estrada (2013, s. 34) menar att ungdomar är den grupp i samhället som är mest brottsaktiv, dock är denna brottslighet en övergående fas och de allra flesta har upphört att begå brott helt i vuxen ålder. Han menar vidare att de vanligaste brotten som ungdomar begår är lindriga stöldbrott och skadegörelse och då man ser till misstankesstatistiken för 15-åringar så är de mest förekommande brotten stöld, butiksstöld och misshandel (ibid., s. 35f). Estradas (ibid., s. 36) studie bygger på misstankesstatistik över alla 15-åringar år 2005 och uppgifter från den nationella självdeklarationsundersökningen från år 2005 där niondeklassare får fylla i en enkät om brottslighet.

Brottslighet har generellt ansetts vara ett, i stor utsträckning manligt fenomen inom kriminologi, då kvinnor i de flesta anseenden endast står för en bråkdel av den registrerade brottsligheten. Dessutom minskar andelen kvinnor ju grövre brott man studerar (Estrada, 2013, s. 36). Män begår alltså både fler och grövre brott än kvinnor. Det finns således klara skillnader mellan flickor och pojkar då det gäller brottstyper inom den registrerade

brottsligheten. De vanligaste brotten för pojkar är olovlig körning, inbrott och biltillgrepp, medan det för flickor är snatteri, bedrägeri och narkotikabrott (ibid., s. 37). Estrada (ibid.) menar även att det finns tydliga skillnader mellan pojkars och flickors brottslighet då man ser till omfattning, eftersom det inte är lika vanligt att flickor begår flera brott och olika brottstyper jämfört med pojkar (ibid.). Estrada (ibid.) menar att skillnaderna mellan flickors och pojkars brottslighet i kriminalstatistiken till mångt och mycket bekräftas i de nationella självrapporteringsstudierna, men att skillnaderna överlag är mindre mellan flickor och pojkar i dessa. Vidare menar han på att skillnaderna mellan pojkars och flickors brottslighet, både i kriminalstatistiken och i självrapporteringar, tenderar att minska. Dock är det snarare pojkarnas brottslighet som närmar sig flickornas och inte tvärt om (ibid.). På grund av ovanstående resonemang så vore det således relativt plausibelt att vi även i våra data finner skillnader mellan flickor och pojkar.

2.2.1 Exempel på hur skillnader mellan kön förklaras i tidigare forskning

Graif (2015, s. 366) har i sin studie undersökt hur områdeseffekter kan tolkas i ett bredare perspektiv, där ungdomar inte endast påverkas av bostadsområdet utan även kringliggande områden. Studien bygger på att undersöka longitudinell data från mer än 1500 ungdomar som deltagit i projektet Moving To Opportunity, en randomiserad intervention vilken innebär att ungdomar i resurssvaga områden får flytta till ett mer gynnsamt område. Även genusmässiga skillnader undersöktes i denna studie. Graif (2015, s. 373) menar att forskning visar bland annat på att flickor tenderar ha starkare sociala band till familj och positiva relationer till andra vuxna och kamrater samt högre grad av deltagande i konventionella aktiviteter i hemmet, skolan och området. Detta tenderar även att bidra till att de har lättare och är mer effektiva vad gäller att få tillgång till legitima medel, resurser och prosociala relationer (ibid.), vilket således skulle kunna förklara eventuella skillnader mellan könen. Dessutom menar Graif (ibid., s. 391) att både nyligen gjord kvantitativ och kvalitativ forskning att flickor och pojkars olika mönster vad gäller utnyttjande av tid och rum samt socialiseringsmönster kan påverka deras olika grad av deltagande i brottsligt och antisocialt beteende. Detta då det indikeras att pojkar är mindre benägna än flickor att övervakas, att vara delaktiga i strukturerade aktiviteter eller att spendera tid i hemmet samt mer benägna att istället hänga på gatorna och med jämnåriga, vilket således ökar risken för antisocialt och brottsligt beteende (ibid.).

2.3 Brottslighet och områdesstruktur

2.3.1 Övergripande om sambandet mellan socioekonomisk status och brottslighet

I Graifs (2015, s. 369) studie skriver hon vidare att forskning länge har visat att mindre resursstarka områden med högre nivåer av fattigdom ökar risken för ungdomars riskfyllda beteenden och brottslighet. Denna kan sammanfattas som att ungdomar med svaga ekonomiska resurser i resurssvaga områden till högre nivå kommer uttrycka antisocialt beteende, i jämförelse med ungdomar ifrån socioekonomiskt blandade eller mindre resurssvaga områden (ibid.).

I Aaltonen, Kivivuori och Martikainens (2011, s. 162) studie som handlar om socioekonomiska skillnader vad gäller våldsbrott, egendomsbrott och rattfylleri skriver de att forskning som berör sambandet mellan fattigdom och brottslighet skiftat åt olika håll och mellan olika teorier under årens gång. Aaltonen et al. (ibid.) skriver vidare att sambandet mellan fattigdom och brottslighet under 1950-talet kom att bli ifrågasatt då man under denna tid började utföra självrapporteringsstudier, som visade på att sambandet inte var lika självklart och starkt som det uppfattats som innan (ibid.). Dock visade det sig att dessa studier valt att endast inkludera mildare typer av brott och under senare år så har flera forskare fördjupat teoretiserandet och utvecklat forskningen om sambandet mellan fattigdom och brottslighet, en av dessa är Robert Agnew som utvecklade teorin GST (ibid.). Se avsnittet teori för en genomgång av denna teori.

Enligt Aaltonen et al. (2011, s. 162f) så tenderar forskningen som handlar om socioekonomisk status idag att fokusera på hur man på ett adekvat sätt ska specificera mätinstrument för socioekonomisk status och mer exakt vad det är inom den socioekonomiska statusen som är kriminogent eller brottsalstrande. Aaltonen et al. (ibid.) skriver vidare att vissa forskare menar att sambandet mellan socioekonomisk status och brottslighet är icke-linjärt, då både hög och låg socioekonomisk status ökar risken för brottsligt beteende. Låg socioekonomisk status bidrar till frustration och strain som får utlopp i olika typer av brottsligt beteende. Hög socioekonomisk status associeras istället till ökad risk för brottsligt beteende på grund av en beredskap eller villighet att ta risker, avskildhet från konventionella normer, tro till att det är acceptabelt att bryta mot normer då det uppfattas som liten risk att få några påföljder och en bättre strukturell möjlighet till att begå vissa typer av brott, som till exempel ekonomiska brott (ibid.).

Aaltonen et al. (2011, s. 163) skriver även att nyare forskning om strain föreslår att det är ekonomiska problem, snarare än socioekonomisk status, som bidrar till brottsligt beteende. Även då personer med låg socioekonomisk status har mer ekonomiska problem än andra så är sambandet endast måttligt, vilket skulle kunna förklara den, vid tillfällena, svaga korrelationen mellan socioekonomisk status och brottslighet (ibid.). Individer som inte på grund av deras ekonomi kan tillfredsställa deras grundläggande behov, till exempel genom att inte kunna betala deras räkningar intar generellt en förhöjd kriminogen social position, vilken inte kan avgränsas endast till inkomstgenererande brott, såsom stöld (ibid.).

2.3.2 Svensk forskning om ungdomsbrottslighet och socioekonomisk status

Estrada (2013, s. 38) menar i hans studie att det förutom tydliga skillnader vad gäller kön så finns det även tydliga skillnader vad gäller klass, då det innebär en större risk för ungdomar som växt upp med svaga resurser att begå brott. Han skriver vidare att för att ungdomar som kommer ifrån gynnsamma familjeförhållanden, ändå uppvisar högre risk att begå brott då de bor i områden med högre grad av social problematik (ibid.). Detta resonemang anknyter väl till den sambandsanalys vi gör vid frågeställning fyra, då vi studerar sambanden mellan frekvensen av misstänkta och områdesstruktur, där vi valt att inkludera variabler som handlar om områdets socioekonomiska status.

2.3.3 Internationell forskning om brott, socioekonomi och kön

Aaltonen et al. (2011, s. 175) undersöker sambanden mellan brottslighet och socioekonomisk status genom mått på arbetslöshet, utbildningsnivå, yrke och inkomst i en finsk kontext. Vad gäller brottslighet så använde de sig av tre olika variabler, vilka skulle reflektera tre olika dimensioner av brottslighet: våldsbrott, tillgreppsbrott och rattfylleri. Deras resultat indikerade bland annat på att alla mått för låg socioekonomisk status var associerade till alla typer av brottslighet (ibid.). Förutom kön så var låg utbildningsnivå och arbetslöshet under en längre tid de mest robusta predicerande variablerna för att begå brott. Dessa samband kvarstod vid kontroll för tidigare brottslig inblandning liksom andra sociala egenskaper, medan effekten av låg inkomst på brott främst kunde hänföras till tidigare inblandning i brott (ibid., s. 161). Då de såg på resultaten separat för respektive kön så tenderade låg socioekonomisk status att vara en starkare predicerande variabel för män än för kvinnor, då det gäller brottslighet (ibid.).

I en kanadensisk studie undersökte Zhang (2011, s. 467) gemensamma korrelationer till skolprestationer och brottsligt beteende hos kanadensiska flickor och pojkar 12-15 år. Resultatet tyder bland annat på att områdeskaraktäristika, såsom medelinkomst, etnisk heterogenitet och ålderssammansättning inte spelar någon direkt roll för brottsligt beteende och skolprestationer. Dock är variabeln för flickor ”andel minoritetspopulation” signifikant och kopplad till sannolikheten för våldsbrott (ibid., s. 486). Det intressanta med denna artikel är att den hävdar, tvärtemot föregående diskussion, att socioekonomiska förhållanden inte har någon direkt betydelse för brottsligt beteende.

I Graifs (2015, s. 366) studie undersöktes det enligt ovan hur områdeseffekter kan tolkas i ett bredare perspektiv, där ungdomar även påverkades av kringliggande områden och inte endast av bostadsområdet. Resurssvaga områden definierades genom en fattigdomsskattning som mäter andelar av arbetslöshet, familjer med kvinnliga överhuvuden och hushåll med socialt stöd (ibid., s. 376). I studien studeras också genusbundna skillnader som har med riskfyllt beteende och ungdomsbrottslighet att göra (ibid., s. 366f). Resultaten indikerar bland annat att det bredare områdesperspektivet spelar roll för ungdomars beteende och att det vidare spelar olika roll i förhållande till kön. Bredare områden utan någon koncentrerad social problematik var associerade till lägre nivåer av antisocialt beteende hos flickor. För pojkar var en lokaliserad koncentration av social problematik å andra sidan associerad med den högsta förekomsten av antisocialt beteende (ibid.). Resultaten indikerade vidare på att de mest kritiska potentiella medlarna mellan antisocialt beteende och resurssvaga områden bland annat var strain och upplevd brist på lagliga möjligheter till framgång samt kopplingar till brottsliga nätverk (ibid.).

Enligt genomgången av tidigare forskning vad gäller socioekonomisk status eller områdesstruktur så är sambandet mellan områdesstruktur och brottslighet allt ifrån självklart. I detta arbete är vi därför intresserade av att ta reda på hur sambandet mellan ett områdes socioekonomiska status och frekvens av misstänkta ungdomar ser ut.

3. TEORI

Då det inte i detta arbetes syfte ingår att testa ett specifikt teoretiskt antagande, så används teori istället som en förklaringsmodell för de resultat vi kommer fram till.

3.1 Teoretisk inledning

En mängd olika kriminologiska teorier är applicerbara då man diskuterar ungdomsbrottslighet, bland annat teorier om strain, sociala band, inläring och subkulturer för att nämna några. I vårt arbete har vi använt oss av relativt begränsad och strikt kvantitativ data, som främst handlar om brottstyper, brottsområden och kön på den misstänkta personen. Vi eftersökte därför en teori med förmågan att fungera som en förklaringsmodell för våra data, vilken innefattar misstankesfrekvens, brottstyper och brottsområde, men också en teori med förmågan att kunna förklara skillnader mellan könen för dessa variabler. I vår åsikt är ett strainteoretiskt perspektiv det mest relevanta i förhållande till de oberoende variabler vi har i frågeställning fyra. Detta bland annat eftersom dessa i vår åsikt reflekterar den sociala och ekonomiska statusen inom de olika områdena, vilket utgör centrala delar inom teorier om strain som till stor utsträckning fokuserar på ekonomiska och sociala mål samt medlen för att nå dessa.

3.2 General strain theory

I vår åsikt är Agnews General Strain Theory (GST) den mest passande förklaringsmodellen för våra data då den både kan förklara hur ett samband mellan ett områdes socioekonomiska status och misstankesfrekvens hänger ihop samtidigt som den även kan appliceras på skillnader och likheter mellan könen. Agnews GST antar ett psykosocialt perspektiv på orsaker till ungdomsbrottslighet och brottslighet generellt. Denna innebär i kort att individer upplever strain, vilket kan förklaras som en typ av stress eller frustration, då de inte har tillgång till de socialt accepterade medlen för att nå till olika typer av mål och att brottslighet kan ses som en typ av anpassningsstrategi till denna strain. Agnew utvecklade relationen mellan källorna till strain, negativa känslor orsakade av strain och brottsligt individuellt beteende (Akers & Sellers, 2013, s. 183). Han utvecklade konceptet om dessa olika typer av strain till att innefatta mer än bara skillnaden mellan strävan och förväntningar, och på så vis kunna inkludera flera källor till strain (ibid., s. 187). Enligt GST är brottsligt beteende en anpassningsstrategi för att hantera strain, oberoende av dess källa. Han identifierade vidare tre övergripande typer av brottsalstrande strain: (1) att misslyckas med att nå individuella mål,

(2) borttagandet av positiv eller önskad stimuli från individen och (3) konfrontation hos individen med negativ stimuli (ibid.).

Misslyckande att nå mål: Denna kategori innefattar både den klassiska teorins strain, diskrepansen mellan strävan och förväntningar, och har även utökats till att exempelvis omfatta individuella brister. Den innefattar vidare skillnaden mellan strävan och faktiska prestationer och diskrepansen mellan vad som uppfattas av individen som rättvist och det faktiska utfallet (Akers & Sellers, 2013, s. 187).

Borttagandet av positiv stimuli: Denna kategori innefattar individens erfarenheter med negativa livshändelser, där en positiv aspekt i ungdomens liv tas bort eller ändras till det negativa. Exempel på dessa kan vara att bli lämnad av en partner, att någon närstående blir sjuk eller dör, eller att bli utkastad från skola eller att kanske vara tvungen att byta skola (Akers & Sellers, 2013, s. 187).

Konfrontation med negativ stimuli: Denna kategori innefattar negativa livshändelser som har att göra med konfrontationen av negativa beteenden hos andra personer. Detta kan exempelvis uppstå då en ungdom utsätts för olika typer av missförhållanden inom familjen. Ungdomen kan inte med lätthet fly från dennes familj och legala sätt att undvika den stressade tillvaron hos familjen är ofta blockerade, vilket resulterar i att ungdomen istället tar till brottslighet eller avvikande beteende som anpassningsstrategi (Akers & Sellers, 2013, s. 188).

Strain leder dock inte direkt till brott utan snarare till ilska vilken i sin tur leder till brott. Viktigt att komma ihåg är att brottslighet bara är ett sätt för individen att anpassa sig till strain, vissa kanske istället tränar väldigt mycket eller ber istället. Både externa och interna restriktioner så som kamratskap, självkontroll och upplevd självförmåga påverkar individens benägenhet att välja ett avvikande sätt att hantera strain (Akers & Sellers, 2013, s. 188).

3.2.1 Pojkar och flickors ungdomsbrottslighet enligt GST

Agnew menar vidare att processerna inom GST kan vara olika för pojkar och flickor, exempelvis är kanske pojkars brottslighet mer utbredd då de är mer benägna för ilska eller utsätts för mer negativa känslor, samtidigt som de inte i samma utsträckning kan hantera deras ilska (Akers & Sellers, 2013, s. 191). Forskning har visat att flickor och pojkar i samma utsträckning upplever strain, men att de upplever olika typer av strain (ibid.). Dock finns det

också studier som tyder på att flickor till större grad än pojkar upplever negativa känslor (ibid.).

Som tidigare diskuterat så har forskning konsekvent funnit att unga kvinnor är mindre benägna att delta i traditionella former av brottslighet än unga män. Ett försök till att förklara dessa skillnader innebär att det är den kognitiva processen som ter sig olika beroende på kön. Broidy och Agnew menar att strain leder till negativa känslor, vilka individen försöker släppa ut genom exempelvis avvikande beteende. I detta resonemang inkluderas även en genusmässig respons till strain, vilket skulle kunna förklara skillnaderna mellan könen vad gäller brottslighet (Posick, Farell & Swatt, 2013, s. 685). Förklaringen är enligt detta resonemang att unga män upplever ilska som svar på strain, vilket de sedan lindrar genom brottsligt beteende. Unga kvinnor tenderar istället att uppleva ilska i kombination med depression, vilket sedan dämpar effekterna av ilska som leder till mindre brottslighet (ibid.). Gällande GST med fokus på genus så menar således Broidy och Agnew att både män och kvinnor upplever strain, men på olika sätt. Flickor upplever mer sannolikt den typen av strain som inte resulterar i kriminella handlingar medan det för pojkar är tvärtom (ibid., s. 688). Dock fokuserar den mesta forskningen inom GST på mätningar av vålds-, egendoms- och statusbrott, vilka är förknippade med traditionellt manligt beteende och misslyckas därför att överväga resultat som är mer vanligen förknippade med kvinnligt beteende (ibid., s. 686).

Den traditionella bild som finns gällande teorier om strain menar att vissa individer deltar i brottslighet när de konfronteras med associationer om strain som till exempelvis misslyckande med att uppnå ekonomiska mål och statusframgångar. Helt beroende på omständigheterna så anpassar sig individer till strain på antingen ett hälsosamt eller ohälsosamt sätt (Posick et al. 2013, s. 688).

3.2.2 GST på områdesnivå

Det är viktigt att tänka på att denna teori ligger på mikronivå och inte på samhälls nivå, detta i förhållande till att vi använder oss av statistik på områdesnivå i sambandanalysen. Dock menar Sarnecki (2009, s. 316) att det ständigt finns ett samspel mellan förhållanden på individ- och makronivå. Enskilda individer påverkas av den omgivning de lever i samtidigt som de också påverkar omgivningen. Även Agnew (1999, s. 145f) har argumenterat för att GST kan användas vid resonemang för hur områden skiljer sig åt vad gäller brottsnivå, bland annat på grund av områdets olika tendenser att producera strain och alstra brottslig respons

till strain. Orsaker till detta är enligt Agnew (ibid.) bland annat områdets förmåga att influera vilka målsättningar invånarna har och deras medel för att uppnå dessa, samt deras upplevelser av orättvisa och diskriminering. Således anser vi att det är relevant att tolka våra data med ett perspektiv av GST. Enligt GST har vissa områden således högre nivåer av brottslighet inte bara på grund av att de attraherar och kvarhåller individer som är mer utsatta för strain, utan även att dessa områden i sig orsakar strain (ibid., s. 127).

Misslyckande att nå positivt värderade mål: Områdesstrukturer kan bland annat bidra till att positivt värderade mål på olika sätt blockeras. Detta gör att individerna inom dessa områden värderar vissa mål högre än andra och gör det svårare för individer att uppnå mål genom legitima medel (Agnew, 1999, s. 127). Ekonomisk status är den variabel som skiljer områden med hög respektive låg brottslighet (ibid., s. 130f). Enligt GST så är en bidragande orsak till att områden med svaga ekonomiska resurser tenderar att ha högre brottslighet att dess invånare tenderar att ha svårare att uppnå ekonomiska mål (ibid.). Detta skapar en frustration vilket i sin tur ökar risken för bland annat aggression, drogmissbruk och inkomstgenererande brottslighet (ibid.).

Borttagande av positiv stimuli och konfrontation av negativ stimuli: Vissa områdesstrukturer tenderar att öka känsligheten hos invånarna mot vissa typer av negativ stimuli och ökar även sannolikheten för invånarna att utsättas för negativ stimuli. Enligt GST kan också nivån av strain, ilska och aggression på områdesnivå göra så att det med större sannolikhet uppstår konflikter mellan invånarna (Agnew, 1999, s. 127). Detta leder således in i en typ av ond cirkel där ilska och aggressioner uppstår som resultat av strain samtidigt som ilska och aggressioner ökar risken för strain. Detta resonemang kan antas öka risken för borttagande av positiv stimuli, då utbredda konflikter eventuellt kan ha en negativ effekt på kamratskap och partnerskap. Det ökar även risken för konfrontationen av negativ stimuli då aggressiva och konfliktskapande konfrontationer bidrar till negativ stimuli.

Dessa resonemang kan i vår åsikt fungera som en förklaringsmodell då vi analyserar våra resultat. Därför väljer vi att använda GST som teoretisk ansats i vårt examensarbete.

4. METOD

4.1 Kvantitativ metod

Bryman (2011, s. 150) menar att kvantitativ insamlingsmetod innebär att samla in numerisk data, vilket stämmer väl överens med vårt syfte och våra frågeställningar vilka handlar om att analysera olika typer av statistik. Eftersom vårt syfte med examensarbetet är att analysera ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun genom att använda oss av misstankestatistik och statistik om socioekonomiska förhållanden så krävdes det av oss ett kvantitativt förhållningssätt. Således är syftet att på ett generellt plan göra en statistisk analys, snarare än att belysa tolkningar och uppfattningar av ungdomsbrottsligheten, vilket istället hade krävt ett kvalitativt förhållningssätt.

Kvantitativa data har många observationsenheter men dock ganska sparsmakad information om varje enhet. Den kvantitativa metoden vilar på en matematisk grund för både insamling och analys av data vilket ger det en privilegierad ställning, då det gäller att jämföra ens eget metodval och analysresultat med andras, som i sin tur gör det lättare att kommunicera resultaten både till läsare och beställare (Edling & Hedström, 2003, s. 10f). Den kvantitativa forskningen kan även sägas ha en viss förkärlek till det naturvetenskapliga synsättet och specifikt positivismen, där synen på verkligheten är objektivistisk (Bryman, 2011, s. 150). Detta innebär att det finns sociala företeelser som vi möter i form av yttre fakta som ligger utanför vårt intellekt och därmed är mer eller mindre opåverkat av oss som observatörer (ibid., s. 36).

4.1.1 Begränsningar med kvantitativ metod

Begränsningar med kvantitativ metod kan bland annat beskrivas som att man ignorerar eller inte tar hänsyn till att människor är tolkande varelser som konstruerar den sociala verkligheten, och att man därför kan ifrågasätta om det verkligen är adekvat att mäta sociala företeelser med naturvetenskapliga metoder och mätinstrument (Bryman, 2011, s. 171). Bryman (2011, s. 172) menar också att kvantitativa studier producerar en statisk bild av verkligheten som egentligen inte är sammankopplad med individerna som ingår i datainsamlingen. Detta bland annat eftersom individerna och deras verklighet är beroende av deras vardagliga liv och specifika kontext, vilket inte direkt går att fånga med hjälp av kvantitativa metoder.

4.2 Våra data

4.2.1 Kriminalstatistik

Sarnecki (2009, s. 69f) menar att statistik som källa till kunskap om olika förhållanden i samhället har ökat kraftigt under den senaste tiden och den mest använda formen av brottsrelaterad statistik är kategorin anmälda brott. Den statistiken ger oss uppgifter om hur många brott av olika typer som kommer till polisens kännedom (ibid.). Sarnecki (ibid.) beskriver vidare att det är det faktum att brotten måste ha kommit till polisens kännedom för att kunna komma med i den statistiska redovisningen, som utgör stora problem för mottagarna av brottsstatistik. Speciellt då det finns mycket som talar för att de flesta enligt lagen straffbara handlingarna som sker inte kommer till polisens kännedom och därmed inte heller kommer med i den officiella statistiken. Detta förknippar användandet av brottsstatistik med en del svårigheter (ibid.). Den dolda brottsligheten är den brottslighet som inte kommer till polisens kännedom, något som är förknippat med begreppet mörkertal. Mörkertal definieras som kvoten mellan det faktiska antalet brott och antalet brott som polisen får kännedom om. Således är brottsligheten generellt i verkligheten, betydligt mer omfattande än vad som framkommer i statistiken (ibid.).

Viktigt att tänka på då man tolkar kriminalstatistik är även att den brottslighet som kommer till polisens kännedom inte heller är representativ för den faktiska brottslighetens struktur (Sarnecki, 2009, s. 70ff). Den brottslighet som kommer till kännedom genomgår nämligen en typ av selektionsprocess bland annat inom rättsväsendet som exempelvis har med brottets grovhet, synlighet och relationen mellan förövare och offer att göra. Mörkertalet för olika brottstyper varierar således kraftigt, men borde rent allmänt uppfattas som relativt stort (ibid.). Ytterligare en selektionsprocess som är viktig att uppmärksamma i vårt examensarbete har att göra med de brott som kan kopplas till en misstänkt gärningsperson (se nedan).

4.2.2 Statistik över misstänkta personer

Den data vi använt oss av i detta examensarbete är som sagt, statistik över misstänkta personer per brott i åldern 13-20 inom Uppsala kommun, vilken kommer ifrån polisens system Status Brottsbelastning. Detta system består av belastningsregister och misstankeregister, vilka innehåller uppgifter om de som fått påföljder och de som är skäligen misstänkta för brott. Statistiken gäller endast brottsplats och betyder således inte att den misstänkte även bor i området och gäller för åren 2013, 2014 och 2015. En fördel med att

använda sig av denna typ av statistik är att det inte finns några bortfall. Därför kommer det i detta examensarbete inte föras någon ingående diskussion kring bortfall.

Brottstypsstatistiken kan utläsas både enligt brottskategori och brottskod. Variabler som inhämtats från denna statistik är;

1. **Kön:** Kön hos den misstänkte.
2. **Brottsområde:** Området där det aktuella brottet ägt rum.
3. **Brottskategori:** Brottstypen indelat i övergripande kategorier.
4. **Brottskod:** Brottstypen indelat i specifika brottskoder.

De individer som av polis, tull eller åklagare registrerats som skäligen misstänkta för brott inkluderas i statistiken över misstänkta (Brå, 2016, s. 3). Vidare krävs det, för att en misstänkt person ska ingå i statistiken ett visst kalenderår, att det under året fattats ett beslut som innebär att individen i fråga kan kvarstå som misstänkt efter avslutad utredning (ibid.). En skillnad mellan vår statistik och den statistik som Brå för är att vi valt att inkludera ungdomar från 13 år, medan Brå endast inkluderar ungdomar från 15 och uppåt (ibid.), då man först blir straffmyndig vid 15 års ålder. Dock anser vi att 13 och 14-åringar även kan inkluderas i gruppen ungdomar (se ovan i avsnittet definitioner).

En individ kan vara misstänkt för flera brott under ett år, dock redovisas en misstänkt endast en gång per brottstyp i statistiken (Brå, 2016, s. 3). Detta bidrar till att statistiken visar på unika individer och på ett mer passande sätt kan användas för att belysa utvecklingen per brottstyp alternativt mönster vad gäller kön och ålder (ibid.).

4.2.3 Begränsningar av statistik över misstänkta personer

Statistiken behandlar skäligen misstänkta gärningspersoner i åldern 13-20, där ett aktivt beslut fattats genom att exempelvis väcka åtal, och kan således inte tolkas som det faktiska totala antalet gärningspersoner i Uppsala i åldern 13-20 (jmr Brå, 2016, s. 3). I de fall då brottet preskriberats eller då den misstänkte lämnat landet anses dock misstanken kvarstå. Denna statistik kan således inte jämföras med exempelvis statistiken över handlagda brott, som istället innefattar samtliga beslutade brott där det finns en misstänkt kopplad till brottet (ibid.). Det är bland annat viktigt att ta hänsyn till att brottstypen påverkar upptäcktsrisken väsentligt, exempelvis så uppkommer det en misstänkt person i högre grad än andra brott vid narkotikabrott och trafikbrott. Det är vidare viktigt att ta hänsyn till att upptäcktsrisken, samt

prioriteringar inom rättsväsendet kan variera mellan olika demografiska grupper, vilket även förändras över kortare eller längre tidsspann (ibid.). För att på ett mer tillförlitligt sätt kunna dra generella slutsatser om misstänkta personer måste mer djupgående analyser av upptäcktsrisker, rättsväsendets arbetssätt och prioriteringar göras (ibid.). Detta har dock inte varit möjligt inom tidsramen för detta arbete.

4.2.4 Brottskategorier

I resultatet så diskuterar vi både misstankesfrekvensen utifrån brottskategorier och specifika brottskoder. Nedan följer en kort beskrivning av vilka olika brottstyper de olika kategorierna innehåller.

1. **Våldsbrott:** Innehåller brott som exempelvis misshandel, olaga hot, fridskränkning, våld mot tjänsteman och rån.
2. **Övriga brott mot person:** Innehåller brott som exempelvis vållande till kroppsskada, hemfridsbrott, ofredande, dataintrång och ärekränkingsbrott.
3. **Tillgreppsbrott (exkl butik):** Innehåller brott som exempelvis tillgrepp av fordon, stöld vid sjukhus, stöld utan inbrott i bostad och egenmäktigt förfarande.
4. **Skadegörelsebrott:** Innehåller brott som exempelvis skadegörelse genom brand eller skadegörelse mot stat eller på motorfordon.
5. **Narkotikabrott:** Innehåller brotten enligt narkotikastrafflagen – överlåtelse, innehav och bruk.
6. **Trafikbrott:** Innehåller brotten olovlig körning, rattfylleri och övriga vägtrafiksbrott mot trafikförordningen eller fordonsförordningen.
7. **Bedrägeribrott:** Innehåller brott som exempelvis olika typer av bedrägeri, häleri och bidragsbrott.
8. **Tillgrepp i butik:** Innehåller brottet stöld, snatteri utan inbrott, från butik, även i anslutning till bensinstation, varuhus och kommersiell utställningslokal.
9. **Övriga BrB-brott:** Innehåller brott som exempelvis olovligt förfogande, mordbrand, missbruk av urkund, förfalskning, våldsamt motstånd och övergrepp i rättsak.
10. **Övriga specialrättsliga brott:** Innehåller brott som exempelvis olaga innehav av vapen, smuggling och brott mot alkohollagen.
11. **Lokala trafikskoder:** Innehåller brottet Trafikolycka utan misstanke om brott.

4.2.5 Områdesstatistik, områdesstruktur och socioekonomisk status

I arbetet ingår även att undersöka samband mellan socioekonomisk status och frekvens av misstänkta i olika områden. För att formulera variabler som har med socioekonomisk status att göra så har vi använt oss av befolkningsstatistik ifrån Uppsala kommun (Områdesfakta, 2015). Dessa variabler står för begreppet *områdesstruktur* i detta arbete, vilket innebär socioekonomisk status på områdesnivå. Variabler vi valt att inkludera i detta fall är;

1. **Antal invånare:** Folkmängden inom varje område. Statistiken gäller för datumet 2014-12-31.
2. **Andel arbetslösa:** Inkluderar andel arbetssökande i åldern 18-64 som är öppet arbetslösa eller deltar i program med aktivitetsstöd. Statistiken gäller för datumet 2014-09-30.
3. **Medelinkomst:** Baseras på sammanräknad förvärvsinkomst 20-64 år och är kodad enligt tkr, vilket innebär att en enhet är 1000 kr. Statistiken gäller år 2013 och innefattar den sammanräknade förvärvsinkomsten från inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

4.2.6 Begränsningar med områdesindelningar och sammankörning av statistik

Viktigt att ta upp angående kodningen av dessa uppgifter är att polisen och kommunen inte med säkerhet gjort identiska områdesindelningar, då vi inte fått tillgång till någon specifik karta från polisens sida. I enstaka fall har våra data behövts kodats om då exempelvis kommunen gjort indelningen västra och östra inom ett visst område, medan polisen inte gjort samma indelning. I dessa fall har vi helt enkelt gjort en sammanslagning. Samma gäller för Centrum vilket hos polisen delats in västra och östra utan att vi har kunnat ta del av specifik information om hur denna avgränsning gjorts. På grund av detta har vi valt att bifoga ett kodningsschema (se Bilaga 2).

Ett annat problem har varit området Sävja/Bergsbrunna/Nåntuna/Vilan. Polisen har gjort uppdelningen Sävja och Nåntuna/Bergsbrunna. Kommunen har istället gjort uppdelningen Sävja/Bergsbrunna och Nåntuna/Vilan. Detta problem löste vi på så sätt att vi parade ihop misstankesstatistiken för Sävja med områdesstatistiken för Sävja/Bergsbrunna och misstankesstatistiken för Nåntuna/Bergsbrunna med områdesstatistiken för Nåntuna/Vilan. Då Bergsbrunna är ett relativt litet område, så borde inte detta påverka resultaten i någon större grad.

Viktigt att nämna är även att vi utesluter de områden utan några misstankar i statistiken. De områden som ingår i våra data är således de som under år 2013, 2014 eller 2015 haft minst en misstänkt person i ålder 13-20.

För att kunna besvara frågeställning fyra så har vi kodat områdena på så sätt att de områdena utan områdesstatistik inte har inkluderats, dessa områden är Boländerna, Övriga Serviceområden och Övriga områden. Dessa områden är typiska serviceområden som bland annat innefattar affärer, sjukhus och företag. En förklaring till att vi inte hittar någon statistik om socioekonomi tillhörande dessa områden kan således vara att det inte finns någon större mängd invånare i dessa områden.

4.2.7 Beroende variabel

Den beroende variabeln vi kommer använda oss av i frågeställning fyra är misstänkta ungdomar per 100 000 invånare. För att skapa denna tar vi frekvensen av de totala misstankarna ifrån misstankesstatistiken, delar det med invånarantalet från områdesstatistiken och sedan multiplicerar det med 100 000.

En alternativ beroende variabel som hade kunnat vara relevant att använda i regressionsanalysen är frekvens av misstänkta per 100 000 invånare i åldern 13-20. I vår åsikt hade en sådan variabel snarare varit relevant att använda om man hade haft data över vart de misstänkta bor. I våra data har vi enligt ovan endast data över vart det aktuella brottet begåtts. Dock är det i vår åsikt relevant att ändå förhålla sig till antalet invånare inom de olika områdena, då detta kan ge en viss vägledning om hur många som rör sig i området. Ett undantag för detta är Centrum, där många rör sig, även fast de inte bor där eller har någon annan anknytning dit förutom att det är en knypunkt för en mängd olika transportvägar. Ett annat argument för att inte använda oss av variabeln misstänkta per 100 000 invånare i åldern 13-20, är att vi enligt kommunens befolkningsstatistik endast kan få information om hur många i åldern 13-19 som bor i ett visst område. Det skulle således betyda att alla i åldern 19-20, inte skulle räknas med i statistiken för områdesstruktur, vilket skulle bidra till en relativt stor skevhet i sambandsanalysen med frekvensen av misstänkta ungdomar. Dessutom kan man anta att det inte skulle göra någon större skillnad för resultatet, då båda dessa beroende variabler är mått på antal invånare, samtidigt som ålderssammansättningen borde vara relativt lika inom olika områden.

4.3 Statistiska analysmetoder

De analysmetoder som vi kommer att använda oss av för att få fram vårt resultat är univariat, bivariat och slutligen multipel linjär regressionsanalys. Dessa analyser kommer göras i statistikprogrammet SPSS.

4.3.1 Test för samband och signifikans i totalundersökningar

Enligt Allison (1999, s. 83f) är det enda relevanta värdet att undersöka i ANOVA-testet ”Sig”. ANOVA står för *analysis of variance* och testar nollhypotesen om att de oberoende variablerna inte ger någon kunskap om den beroende variabeln. När detta värde är litet kan man således tolka det som att minst en av koefficienterna för de oberoende variablerna inte är 0 (ibid.).

I vårt arbete har vi ett så kallat totalurval, då vi inte gjort något urval utan inkluderat alla misstänkta ungdomar inom våra avgränsningar. Då man testar den statistiska signifikansen i en studie så innebär det att man räknar fram huruvida ett resultat faktiskt existerar i populationen man gjort urvalet ifrån och således risken att man drar en slutsats även fast denna inte existerar i populationen (Bryman, 2011, s. 333). Det är alltså främst ett test som används inom studier som använder sig av urval eller stickprov. Detsamma gäller sambandstester, då man vid urvalsundersökningar vill säkerställa att ett samband är möjligt att generalisera till populationen (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2010, s. 194). Dock görs sambandstest i totalundersökningar för att undersöka om ett visst samband är betydelsefullt eller inte. Detsamma gäller signifikansen, om något är signifikant, är det således viktigt att uppmärksamma (ibid.). I vårt arbete kommer vi därför att se på signifikans och sambandstester, även fast vi inte kommer se de som kritiska tester. Dessutom är det viktigt att tänka på att man vid mindre urval ofta kan godta ett högre p-värde än normalt (ibid., s. 234), då spridningen ofta är större i dessa fall. Detta bidrar till att vi kan tänka oss att tolka resultat även då de inte är signifikanta på 0,05-nivån, eftersom vi endast har 29 observationer i våra data till frågeställning fyra. P-värde är ett värde som mäter sannolikheten för att slumpen åstadkommit den uppmätta skillnaden eller sambandet (ibid., s. 186).

4.3.2 Univariat och bivariat analys

Det som skiljer univariat och bivariat analys åt är antalet variabler som ska studeras, där univariat innefattar en variabel och bivariat två variabler (Djurfeldt et al., 2010, s. 45). Vid

beskrivande av statistik och analys så menar Djurfeldt et al. (ibid., s. 78) att man alltid inleder med en univariat analys, vilket är det första vi kommer göra under avsnittet resultat. Enligt Bryman (2011, s. 326) så är en bivariat analys en analys av två variabler för att studera hur dessa är relaterade till varandra och om det finns några tecken på att variationen i en variabel sammanfaller med variationen i den andra. När vi går vidare till att göra en analys som innefattar två variabler, så studerar vi således hur relationen mellan dessa ser ut.

4.3.3 Sambandsmått

Då vi undersöker sambanden mellan misstankesstatistik och områdesstruktur så lägger vi som första steg i analysen in samtliga variabler i en korrelationsmatris. Detta för att undersöka sambanden mellan de olika variablerna. I korrelationsmatrisen redovisas sambandsmått, vilka sträcker sig mellan 0 och 1/-1, där 0 visar på att det inte finns något samband och 1/-1 tyder på ett positivt eller negativt perfekt samband mellan variablerna (Djurfeldt et al., 2010, s. 148).

4.3.4 Multipel linjär regressionsanalys (MRA)

Inom samhällsvetenskapen är det viktigaste analysverktyget regressionsanalysen, eftersom den går att tillämpa vid många olika typer av frågeställningar där man vill studera hur ett antal oberoende variabler påverkar en beroende variabel (Djurfeldt, 2009a, s. 53). I en regressionsanalys ska den beroende variabeln vara kvantitativ och de oberoende kan vara både binära och kvantitativa, samt på nominal och ordinal nivå (ibid.). Regressionsanalysen har stark anknytning till multikausalitet, att en företeelse orsakas av flera faktorer, vilket är en förutsättning för orsaksförhållandena inom dagens samhällsvetenskap (ibid., s. 57).

Regressionsanalysen är således användbar då man vill undersöka hur sambandet mellan en eller flera oberoende variabler (x) och en beroende variabel (y) ser ut (Edling & Hedström, 2003, s. 87). Man kan även med denna analysmetod se hur mycket y varierar i genomsnitt vid en enhets förändring i x, vilket gör att syftet med en regressionsanalys blir att hitta en linje som bäst summerar sambandet mellan de olika variablerna (ibid.).

En annan fördel med att använda sig av denna analysmetod, speciellt då man har flera oberoende variabler har med b-koefficienten att göra. B-koefficienten är den genomsnittliga förändringen i y som en förändring per enhet i x kan sammankopplas med. Detta värde representerar dock denna förändring då de andra oberoende variablerna kontanthålls (Edling

& Hedström, 2003, s. 97), således hur stor förklaringsdel den enskilda oberoende variabeln har då man neutraliserar påverkan från de andra variablerna.

Två viktiga begrepp att kunna då man diskuterar regressionsanalys är determinationskoefficienten och residual. Determinationskoefficienten (R^2) är det värde som mäter den förklarade variansen de oberoende variablerna har på den beroende variabeln (Djurfeldt, 2009a, s. 59). Vi kommer även se till värdet för justerade R^2 . Edling och Hedström (2003, s. 101) menar på att detta är av vikt då man i en undersökning har få observationer och även ett bra mått för att bedöma om modellen beskriver empirin på ett passande sätt. Vid ett lågt justerat R^2 -värde, så kan det således betyda att modellen inte beskriver datan på ett tillfredsställande sätt (ibid.). Residual är summan av de kausala faktorerna och eventuella mätfel som inte inkluderats bland de oberoende variablerna i regressionsmodellen (Djurfeldt, 2009a, s. 57).

4.3.4.1 Regressionsdiagnostik

Diagnostik av en regressionsmodell innebär att man genom olika tester granskar modellen för att på så sätt säkerställa att man valt den modell som beskriver den data man har på det mest passande sättet (Edling & Hedström, 2003, s. 139). I de fall modellen inte håller efter diagnostiken, så ändrar man den gradvis tills man slutligen hittar den modell som passar bäst. Detta gör diagnostiken till ett väsentligt moment i de fall man vill använda sig av regressionsanalys (ibid.). När det kommer till våra data så kommer vi att se på diagnostik gällande multikollinearitet, heteroskedasticitet, normalfördelning i residualer och outliers.

4.3.4.2 Multikollinearitet

Om en modell har problem med multikollinearitet så innebär det att två eller flera oberoende variabler man valt att inkludera i modellen korrelerar med varandra (Edling & Hedström, 2003, s. 141f). Detta kommer bland annat orsaka att regressionskoefficientens skattningar inte blir lika pålitliga (ibid.), vilket innebär att det helt enkelt blir svårare att uppskatta de oberoende variabelernas influens på den beroende variabeln (Djurfeldt, 2009b, s. 111). För att upptäcka detta är det bra att börja med att se hur högt korrelerade de oberoende variablerna är med varandra (Edling & Hedström, 2003, s. 145). Nästa steg är att studera värdena Tolerance och VIF. Ett Tolerance-värde som är mindre än 0,5 brukar ses som problematiskt och likaså ett VIF-värde på över 2,5 (Djurfeldt, 2009b, s. 114).

4.3.4.3 Heteroskedasticitet

Heteroskedasticitet innebär att regressionsmodellen har problem med att feltermernas varians inte är konstant (Edling & Hedström, 2003, s. 163f). Detta innebär problem för modellen då tyngre vikt läggs på de observationerna med större felvarians än med de med mindre, vilket således påverkar bedömningen av regressionskoefficienten (ibid.). Ytterligare ett problem som kan uppstå i samband med heteroskedasticitet är att standardfelet konsekvent underskattas, vilket även detta bidrar till att skattningarna blir mindre pålitliga (ibid.).

4.3.4.4 Icke-normalfördelade residualer

I en korrekt regressionsmodell ska residualerna vara normalfördelade (Djurfeldt, 2009a, s. 56). Om de inte är normalfördelade så kan det bland annat vara ett tecken på att modellen är felspecificerad, vilket innebär att man inte inkluderat rätt variabler i modellen. För att testa för normalitet hos residualerna kan man använda sig av antingen Kolmogorov-Smirnovs test eller Shapiro-Wilks test. Man testar med dessa test hypotesen om att residualerna är normalfördelade (jmr Djurfeldt, 2009, s. 43). I de fall testerna är signifikanta kan nollhypotesen förkastas, vilket således innebär att residualerna inte är normalfördelade.

4.3.4.5 Outliers

Ytterligare en viktig del i diagnostiken av en regressionsanalys är att kontrollera för extremvärden, eller så kallade outliers. Dessa beskrivs enligt Edling och Hedström (2003, s. 168fff) som observationer som påtagligt skiljer sig ifrån de andra. Detta kan gälla dess värden både på den beroende och/eller de oberoende variablerna. Om resultatet påverkas av sådana avvikande observationer så är det viktigt att dessa uppmärksammas, rapporteras och eventuellt åtgärdas (ibid.). Ett alternativ för att åtgärda ett problem med outliers är att exkludera sådana observationer ifrån analysen och noggrant beskriva detta (ibid.).

4.4 Forskningsprocessen

Då detta arbete skrivs i samarbete med det lokala Brottsförebyggande rådet i Uppsala kommun (lokala Brå), så började processen med ett möte med deras samordnare. Under mötet diskuterade vi relevanta och aktuella teman inom det pågående arbetet hos lokala Brå. Ganska snabbt riktade vi in oss på frågor som hade med ungdomar att göra då deras huvudfokus är ungdomar och barn upp till 20 år. I och med att vi under diskussionen upptäckte att det inte

finns någon aktuell kartläggning eller analys av ungdomsbrottsligheten inom Uppsala kommun så kom vi att tänka på en kvantitativ analys av ungdomsbrottsligheten generellt i Uppsala. För att kunna göra en adekvat sambandsanalys så valde vi sedan att studera både misstankesfrekvensen i de olika områdena och sedan relatera det till områdets socioekonomiska status. Detta eftersom det var relevant både i förhållande till teori och tidigare forskning (se ovan).

Då vi kommit en bit i processen med att formulera syfte och frågeställningar och vilka variabler vi var intresserade av att inkludera, så kontaktade vi med polisen i Uppsala som tog fram den aktuella statistiken till oss. Arbetet med tidigare forskning och teori har skett löpande under hela processen där vi letade efter forskning som kunde ge oss mer kunskap om ämnet och relateras till vårt eget arbete. Vi fortsatte sedan att söka efter en specifik teori som kändes relevant i förhållande till syfte och frågeställningar samt att sedan fördjupa oss i den valda teorin (GST, se ovan). Kodningen gick till så att vi gjorde i ordning tre olika dataset i SPSS. Det första datasetet gjordes på personnivå enligt misstankesstatistiken och användes för att besvara frågeställning ett och tre, det andra datasetet gjordes också på personnivå enligt misstankesstatistiken för att besvara frågeställning två och tre och det tredje datasetet gjordes på områdesnivå enligt misstankesstatistiken och områdesstatistiken för att besvara frågeställning fyra. Analysen var nog den del som tog längst tid, speciellt vad gäller frågeställning fyra, då den är mest komplex och innefattar flest variabler, samt har den mest avancerade analysmetoden, MRA. Det sista skedet i arbetet handlade främst om att sammanlänka de olika delarna.

4.5 Validitet

Validitet har att göra med att det som mäts och analyseras i en studie motsvarar det som är relevant för studien. Om en studie har en låg validitet så har den inte undersökt eller mätt det som den var menad att mäta (Bryman, 2011, s. 50f). Validitetsbegreppet kan delas upp i två termer, intern och extern. Den interna validiteten handlar om huruvida de slutsatser som dragits i utvärderingen är trovärdiga eller inte och den externa handlar om huruvida de slutsatser som framkommer går att generalisera även till andra situationer (ibid.). I vårt arbete är det viktigt att tänka på att den registrerade informationen i statistiken över misstänkta ungdomar inte speglar den verkliga ungdomsbrottsligheten, då kriminalstatistik endast speglar en liten del av brottsligheten samt att den lilla delen även är skevt fördelad (se exempelvis

Estrada, 2013, s. 34ff). Dessutom innefattar våra data endast personer som är misstänkta för brott, vilket inte ens behöver betyda att de faktiskt begått det aktuella brottet.

4.6 Reliabilitet

Ett annat viktigt begrepp är *reliabilitet*, vilket förenklat betyder tillförlitlighet och avser arbetets precision. Vid hög reliabilitet ska samma metod för datainsamling och analys kunna tillämpas av olika personer på samma material och ge likvärdiga resultat och en låg reliabilitet innebär därmed att resultaten inte skulle bli likvärdiga (Bryman, 2011, s. 49). I vår mening så skulle en annan person få liknande resultat om denne använde samma data, samma analysmetod och gjorde samma avgränsningar som vi. Detta bland annat eftersom vi tydligt beskriver vad vi gjort i alla steg av studien, då vi strävar efter att vara så transparenta som möjligt (se avsnitt 4.8).

4.7 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet handlar om huruvida en studies resultat är möjliga att generalisera till andra situationer eller grupper som inte deltagit i undersökningen (Bryman, 2011, s. 168). Detta är extra viktigt då man inte inkluderar hela populationen i en undersökning, vilket gör att man måste ha ett representativt urval. I vår studie kommer vi inte göra något urval, då alla misstänkta ungdomar i relevant ålder kommer att vara med i våra data. Vi behöver alltså inte kunna generalisera till den stora populationen då vår studie inkluderar alla aktuella individer. Generalisering kommer inte heller få för stort fokus inom vårt arbete då syftet innebär att beskriva ungdomsbrottsligheten som den ser ut just i Uppsala och ingen annanstans i första hand.

4.8 Transparens

Bryman (2011, s. 374) menar att *transparens* handlar om att man ska vara tydlig när det gäller forskningsprocessen och hur man kommit fram till sina resultat. Detta är viktigt för att läsaren ska kunna göra en bedömning av kvalitén av arbetet samt dess betydelse (ibid.). I vårt arbete strävar vi därför efter att vara så tydliga som möjligt gentemot läsaren, för att på ett öppet sätt visa hur resultaten tagits fram och tolkats.

4.9 Etik

Forskning är viktigt både för enskilda individer och för samhällets utveckling, vilket gör att samhället och dess medlemmar har ett berättigat krav på att forskning bedrivs och att den riktar in sig på väsentliga frågor och håller en hög kvalitet (Vetenskapsrådet, 2004, s. 5). Detta forskningskrav innebär att kunskaper som är tillgängliga utvecklas och fördjupas samt att metoder förbättras. Samtidigt har dock samhället ett berättigat krav på skydd mot otillbörlig insyn i exempelvis individers livsförhållanden. Individer får inte utsättas för varken kränkning, förödmjukelse eller psykisk respektive fysisk skada. Detta krav kallas för individskyddskravet och står för forskningsetiska överväganden och krav (ibid.).

De grundläggande etiska kraven rör frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet. Dessa frågor utmynnar sig i etiska principer; (1) informationskravet, som innebär att forskaren ska informera berörda personer om syftet med undersökningen, (2) samtyckeskravet, vilket innebär att deltagaren själv har rätt att bestämma över sin medverkan, (3) konfidentialitetskravet, vilket innebär att alla personer som ingår i en undersökning ska ha största möjliga konfidentialitet och slutligen (4) nyttjandekravet, vilket innebär att de uppgifter som samlas in om enskilda individer endast får användas för forskningsändamål (Bryman, 2011, s. 131f).

Vad gäller etiska principer i detta examensarbete så anser vi att inga enskilda individer på ett direkt sätt påverkats av forskningsprocessen. De misstänkta som förekommer i vår statistik har inte på något sätt kunnat märka av att vi gör ett arbete där de utgör en del av våra data. Detta främst på grund av att det är sekundäranalys vi gör, vilket innebär att det inte är vi själva som samlat in materialet och att personerna som finns med i statistiken oftast är helt omedvetna om att de är med i studien (Bryman, 2011, s. 300). Personerna som är med i misstankesstatistiken är även helt avidentifierade. I och med detta så kommer vi inte beröra de etiska aspekterna i större mån, då det inte finns någon direkt personlig påverkan på de individer som examensarbetet behandlar.

Dock vill vi ändå lyfta några etiska aspekter som vi anser är viktiga att resonera kring i vårt examensarbete, vilka är att vi (1) använder data som inkluderar personer under 15 år, att vi (2) inte inhämtat samtycke och att (3) även områden kan bli stigmatiserade. Angående första punkten så är det viktigt att särskilja den data vi använt oss av ifrån sådana data man själv inhämtar. Som sagt har vi inte haft kontakt med ungdomarna i fråga eller deras föräldrar,

vilket gör att vi anser att det är föga troligt att ungdomarna kunnat ta skada av att vi använder de i vår statistik. Detta gör att vi tycker att det ändå är etiskt försvarbart att ha med individer under 15 år. Vad det gäller den andra punkten, inhämtande av samtycke, så anser vi att ett eventuellt inhämtande av samtycke skulle kunna gjort mer skada än vad samtycket är värt, då ungdomen eller dennes föräldrar skulle kunna reagerat negativt och upplevt det som stigmatiserande. Därför anser vi att även detta är etiskt försvarbart.

Den sista etiska diskussionen som hör till detta arbete ligger på områdesnivå. Detta då även områden kan bli stigmatiserade och få ett dåligt rykte. Denna stigmatisering kan ske på många olika sätt, bland annat genom medias framställning och rapportering om olika händelser och genom vanlig ryktesspridning mellan olika individer eller grupper. Det kan således vara plausibelt att misstänka att vissa diskussioner om specifika områden i detta arbete kan påverka hur människor upplever områdena på ett negativt sätt. Detta skulle exempel kunna innebära att ett område som i detta arbete diskuteras mer ingående då de har en högre misstankesfrekvens, skulle kunna uppfattas av en läsare som ett otryggt område, vilket inte nödvändigtvis stämmer. Denna problematik är något som vi beaktar och har förståelse för och ett sätt att motverka detta hade varit att anonymisera de olika områdena genom att inte använda deras riktiga namn. Dock anser vi att det tillhör studiens syfte att använda de riktiga namnen då vi önskar bidra på ett konkret sätt till det brottsförebyggande arbetet, vilket hade varit mer komplicerat om vi anonymiserat områdena.

5. RESULTAT

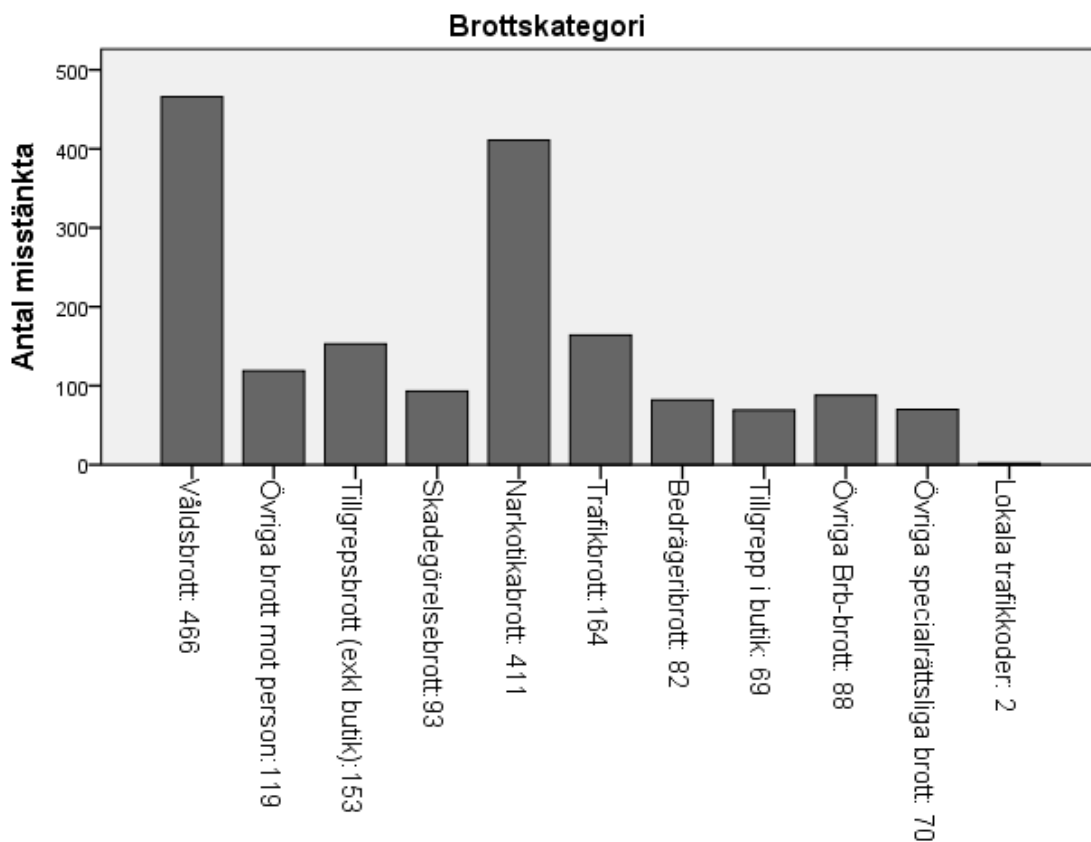
5.1 Inledning

Då detta är en kvantitativ undersökning så kommer resultat redovisas genom tabeller och diagram. Efter varje enskild tabell och diagram kommer det stå en kort beskrivande text om vad dessa betyder och för att visa resultatet på ett sådant tydligt sätt som möjligt kommer tematiseringen ske utifrån frågeställningarna.

5.2 Brottstyper

I den första frågeställningen vill vi få svar på vilka brott som är mest förekommande i statistiken över misstänkta ungdomar. För att besvara denna frågeställning använder vi oss av en univariat analys med hjälp av programmet SPSS. Vi börjar med att redovisa statistiken enligt variabeln brottskategori.

Diagram 1: Antal misstänkta per brottskategori. n =1717 (se Output 1).

De mest förekommande brotten enligt statistik över misstänkta ungdomar då man ser till brottskategori är våldsbrott med 466 misstänkta eller 27,1%, narkotikabrott med 411 misstänkta eller 23,9% och slutligen trafikbrott med 164 misstänkta eller 9,6%.

Tabell 1. Brottskoderna med flest misstänkta. n = 1717.

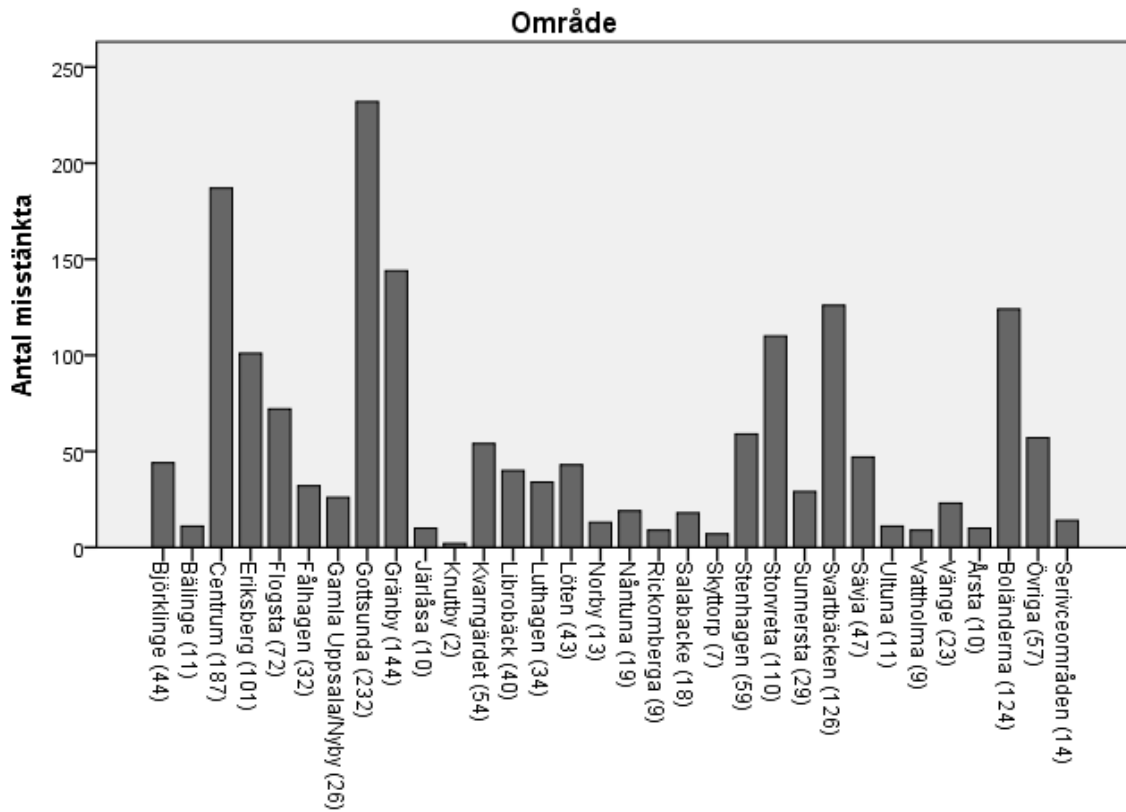
Kod	Namn	Antal	%
5011	Narkotikastrafflagen, bruk (enbart bruk)	265	15,4
5010	Narkotikastrafflagen, innehav (enbart innehav)	116	6,8
3002	Olovlig körning, grov olovlig körning	77	4,5
	Total	458	26,7

Då man ser till specifika brottskoder istället för brottskategorier så är dock de mest förekommande brottstyperna enligt statistiken över misstänkta; bruk och innehav av narkotika, med koderna 5011 och 5010. Dessa står för 265 respektive 116 misstankar och utgör tillsammans 22,2 % av våra data. Dessa två följs av brottskoden 3002, vilken inkluderar olovlig körning – grov olovlig körning, med 77 misstankar eller 4,5% av alla misstänkta ungdomar per brott i våra data. Dessa tre brottskoder står tillsammans för 458 misstänkta och 26,7 % av våra data.

5.3 Brottsområde

Frågeställning två handlar om vilka områden i Uppsala kommun som enligt våra data har högst frekvens av misstänkta ungdomar. Likaså här kan vi besvara denna med hjälp av en univariat analys.

Diagram 2. Antal misstänkta per område. n = 1717 (se Output 2).

Med en misstankesfrekvens på 232 ungdomar och 13,5 % så är Gottsunda enligt våra data det område med högst frekvens misstänkta. Efter Gottsunda är det Centrum, alltså innerstaden, som har högst frekvens av misstänkta med 187 ungdomar eller 10,9 %. Det tredje området är Gränby, med 144 misstänkta ungdomar respektive 8,4 %.

Tabell 2. De områdena med högst frekvens av misstänkta ungdomar per 100 000 invånare.

Område	Misstänkta per 100 000
Librobäck	4434,6
Gränby	2539,7
Gottsunda	2314,9

Då man istället ser till den variabeln vi kodat in i det tredje datasetet, Misstänkta per 100 000, som främst används för att göra en sambandsanalys mellan misstankesfrekvensen och områdesstrukturen, så blir dock resultatet ett annat. Nu är Librobäck det området med högst misstankesfrekvens i förhållande till invånarantal med 4434,6 misstänkta följt av Gränby med 2539,7 misstänkta och sedan Gottsunda med 2314,9 misstänkta ungdomar.

5.4 Likheter och skillnader mellan kön

För att kunna besvara vår tredje frågeställning så använder vi oss istället av en bivariat analys, då frågeställningen handlar om vilka likheter och skillnader som finns i våra data mellan flickor och pojkar beträffande frekvens, brottstyper och brottsområden.

5.4.1 Misstankesfrekvens och brottstyper

Då man undersöker hur misstankesfrekvensen fördelar sig mellan könen så blir det tydligt att det finns skillnader mellan könen. Pojkarna står för 1499 misstänkta medan flickorna endast står för 218 misstänkta. Således är 87,3% av de misstänkta pojkar, medan 12,7% av de misstänkta är flickor (se Output 3). Nedan redovisas en tabell som är skapad från en korstabulering, där variablerna kön och brottskategori har använts.

Tabell 3. Antal och andelar inom de olika brottskategorierna fördelat mellan könen. n = 1717(se Output 4).

Brottskategori	Pojkar			Flickor		
	<i>Antal</i>	<i>% inom kategorin</i>	<i>% totalt</i>	<i>Antal</i>	<i>% inom kategorin</i>	<i>% totalt</i>
Våldsbrott	385	82,6	22,4	81	17,4	4,7
Övriga brott mot person	103	86,6	6	16	13,4	0,9
Tillgreppsbrott (exkl butik)	142	92,8	8,3	11	7,2	0,6
Skadegörelsebrott	84	90,3	4,9	9	9,7	0,5
Narkotikabrott	370	90	21,5	41	10	2,4
Trafikbrott	154	93,9	9	10	6,1	0,6
Bedrägeribrott	68	82,9	4	14	17,1	0,8
Tillgrepp i butik	51	73,9	3	18	26,1	1
Övriga Brb-brott	73	83	4,3	15	17	0,9
Övriga specialrättsliga brott	67	95,7	3,9	3	4,3	0,2
Lokala trafikskador	2	100	0,1	0	0	0
Totalt	1499	87,3	87,3	218	12,7	12,7

Tabellen ovan visar både på antal och andelar i procent misstänkta fördelat mellan könen. De likheter som framkommer är delvis att det mest förekommande brottet enligt

misstankesstatistiken för både pojkar och flickor är våldsbrott till följd av narkotikabrott. Vad gäller skillnader så kan man bland annat se att flickor enligt våra data är misstänkta till högre andel våldsbrott, även fast frekvensen är mycket lägre. En annan skillnad är att pojkars tredje mest förekommande brottskategori enligt våra data är tillgrepp (exkl butik), medan flickors tredje mest förekommande kategori är tillgrepp i butik. Flickor har större andelar av den egna misstankesfrekvensen inom kategorierna våldsbrott, övriga brott mot person, bedrägeribrott, tillgrepp i butik, och övriga Brb-brott. Pojkar å andra sidan har enligt våra data större andelar tillgreppsbrott (exkl butik), skadegörelsebrott, narkotikabrott, trafikbrott och övriga specialrättsliga brott.

För att vidare diskutera skillnader så kan man även se till fördelningen mellan könen per brottskategori. Då framkommer det att flickor har de högsta andelarna inom kategorierna tillgrepp i butik (26,1%), våldsbrott (17,4%) och bedrägeribrott (17,1%), medan pojkar har de högsta andelarna inom kategorierna lokala trafiknummer (100%), övriga specialrättsliga brott (95,7%) och trafikbrott (93,9%).

Tabell 4. Mest förekommande brott enligt brottskod, pojkar och flickor.

Mest förekommande brotten enligt brottskod, Pojkar			
Brottskod	Namn	Antal	%
5011	Narkotikastrafflagen, bruk (enbart bruk)	236	15,7
5010	Narkotikastrafflagen, innehav (enbart innehav)	106	7,1
3002	Olovlig körning, grov olovlig körning	73	4,9
	Total	415	27,7
Mest förekommande brotten enligt brottskod, Flickor			
Brottskod	Namn	Antal	%
5011	Narkotikastrafflagen, bruk (enbart bruk)	29	13,3
0853	Stöld, snatteri utan inbrott, från butik, etc	18	8,3
5010	Narkotikastrafflagen, innehav (enbart innehav)	10	4,6
	Total	57	26,2

Då man ser till de mest förekommande brottskoderna i förhållande till kön så finns även här både likheter och skillnader. En skillnad som kvarstår enligt ovan är misstankesfrekvensen. Pojkarna är även misstänkta för fler brott per brottskod. Ett tydligt exempel på detta är brottskoden 5011, narkotikabruk, där pojkar står för 236 misstankar, vilket är 15,7 % enligt

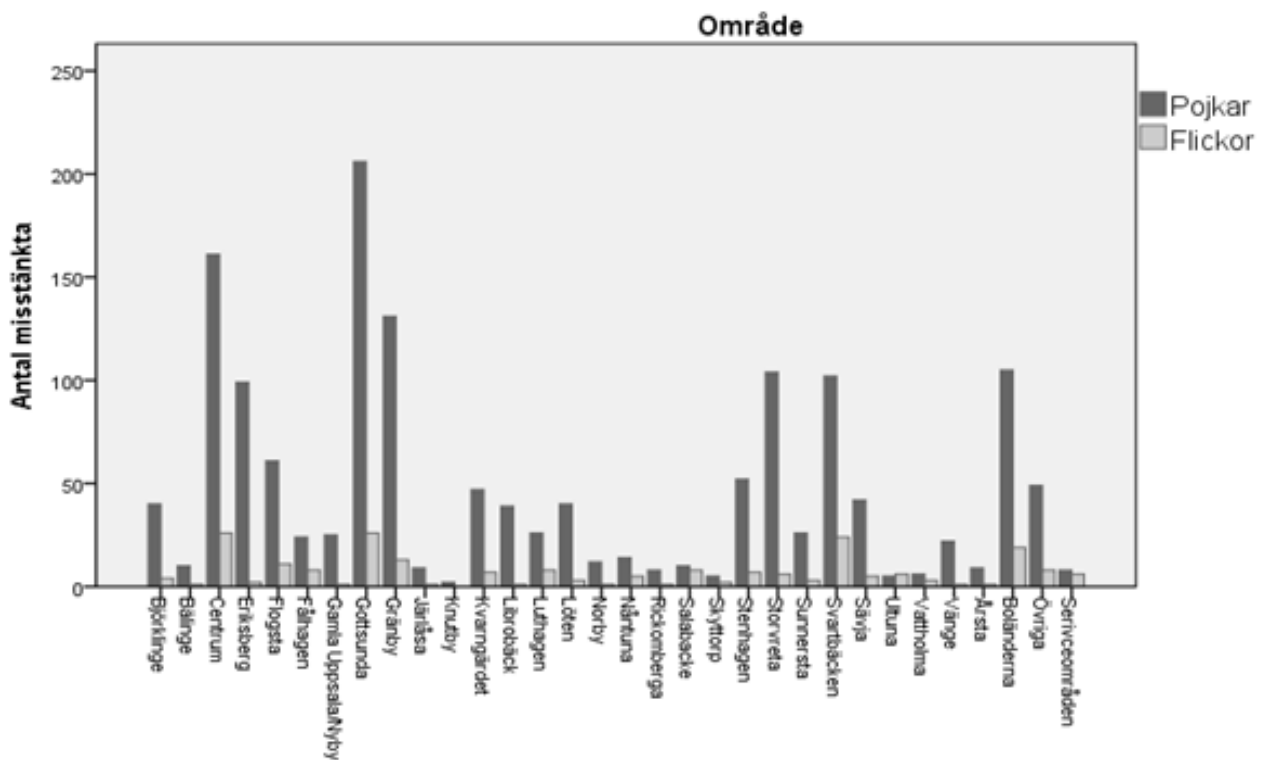

våra data. Samma brottskod är den mest förekommande även för flickor. Dock består den endast av 29 misstankar, vilket utgör 13,3% av flickornas data. En skillnad uppstår då man ser till den näst mest förekommande brottskoden per kön. För pojkar utgörs denna av 5010 (innehav av narkotika) med 7,1% och 106 misstankar, medan den för flickor är 0853 (stöld, snatteri utan inbrott, från butik etc) vilket utgör 8,3% och 18 misstankar. Då man ser till den tredje mest förekommande brottskoden är det 3002 (olovlig körning, grov olovlig körning) för pojkar med 73 misstankar och 4,9%. För flickor är denna istället den näst vanligaste för pojkar, nämligen 5010 (innehav av narkotika) med 10 misstankar och 4,6%.

5.4.2 Kön och område

Nedan redovisas ett stapeldiagram utifrån en korstabulering mellan variablerna kön och brottsområde.

Diagram 3. Område fördelat mellan kön. n = 1717 (se Output 5).

Tabell 5. Områden med högst misstankesfrekvens fördelat enligt kön. n = 1717 (se Output 5).

Område, Pojkar			Område, Flickor		
<i>Område</i>	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>Område</i>	<i>Antal</i>	<i>%</i>
Gottsunda	206	13,7	Gottsunda	26	11,9
Centrum	161	10,7	Centrum	26	11,9
Gränby	131	8,7	Boländerna	19	8,7
Total	498	33,1	Total	71	32,5

Resultatet av denna korstabulering visar att det finns vissa likheter och skillnader vad gäller brottsområde och kön enligt våra data (se tabell 6 nedan). Vad gäller likheter ser vi att Gottsunda är det område med högst misstankesfrekvens oavsett kön med 13,7% av de misstänkta för pojkar respektive 11,9% för flickor. En skillnad är dock att Gottsunda tillsammans med Centrum för flickor är de område med högst andel misstankar (11,9% i båda), medan pojkarnas näst högsta andel misstankar är i Centrum med 10,7% enligt våra data. Vad gäller det området med den tredje högsta misstankesfrekvensen så kommer Gränby för pojkar med 498 misstankar och 8,7%. För flickor är det istället Boländerna med 71 misstankar och 8,7%.

5.5 Misstankesstatistik och socioekonomisk status

I den fjärde frågeställningen vill vi få svar på om det finns några samband mellan ungdomars frekvens av misstankar och socioekonomisk status på områdesnivå. För att göra detta kommer vi först studera sambanden med hjälp av en korrelationsmatris och sedan göra en multipel linjär regressionsanalys.

5.5.1 Korrelationsmatris

Det första steget för att kunna besvara frågeställning fyra var att göra en korrelationsmatris av de variablerna som skulle inkluderas (se Output 6). Detta gjorde vi både för att se om det finns några synliga samband mellan våra variabler och även för att se om det finns några

indikationer för multikollinearitet, vilket innebär samvariation mellan de oberoende variablerna (Djurfeldt, 2009b, s. 113). Ett sambandsmått på 0,7-0,8 brukar vara anledning till att misstänka att regressionen kommer att ha problem med multikollinearitet (ibid.).

Enligt korrelationsmatrisen kan vi bland annat se att det finns samband mellan den beroende och de oberoende variablerna. Man kan tolka det på så vis att andel arbetslösa och medelinkomst har måttliga samband med den beroende variabeln misstänkta per 100 000 (0,389 och -0,346). Dock är inte sambandsmåten betydelsefulla förrän man kan jämföra dem mellan exempelvis olika undersökningar, populationer eller variabler, då det är svårt att bedöma vad som ska anses som ett svagt eller starkt sambandsmått (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen, 2010, s. 148). Syftet med korrelationsmatrisen i detta fall är inte att mäta styrkan i sambanden, utan snarare se om det finns några samband och indikationer till multikollinearitet.

Vidare kan man uppmärksamma att p-värdet för medelinkomst inte är signifikant på 0,05-nivån, då den har ett värde på 0,066. Enligt ovan diskussion (se metodavsnittet) så är detta värde i vår åsikt ändå godtagbart då vi har ett totalurval samt relativt få observationer. Vidare indikerar inte korrelationsmatrisen på någon multikollinearitet, då inga av värdena ligger på 0,7-0,8.

5.5.2 Första regressionen

Vid den första regressionskörningen i SPSS la vi in misstänkta per 100 000 som beroende variabel och andel arbetslösa och medelinkomst som oberoende variabler. Vi ser dock att vi har problem i modellen med en outlier (se Output 7), det vill säga en observation som tydligt skiljer sig i förhållande till de andra observationerna på antingen den beroende eller de oberoende variablerna (Edling & Hedström, 2003, s. 168f). Enligt Edling och Hedström (ibid.) ska man alltid undersöka fall som har standardavvikelser på mer eller mindre än 2. Därför valde vi att i SPSS inkludera diagnostik för sådana värden, och gränsen för denna diagnostik sattes på mer eller mindre 2 standardavvikelser. I denna regression hade område 13, Librobäck, en standardavvikelse 3,719. Det enklaste sättet att hantera en outlier är att ta bort den, vilket på ett sätt även gör resultatet mer representativt (Djurfeldt et al., 2010, s. 360). Detta eftersom ett sådant extremfall bättre diskuteras som ett intressant och unikt fall vilket bör diskuteras separat (ibid.). För att åtgärda detta skapade vi därför ett filter i SPSS, där vi

helt enkelt gjorde valet att utesluta området Librobäck ur regressionsanalysen (se separat diskussion för outliers i avsnittet analys).

5.5.3 Andra regressionen

Då vi kör den andra regressionen i SPSS, med misstänkta per 100 000 som beroende variabel och andel arbetslösa och medelinkomst som oberoende variabler, samt en bortfiltrering av området Librobäck, så ser man att det finns ytterligare ett område som är en outlier, nämligen 24, Svartbäcken (se Output 8). Svartbäcken har en standardavvikelse på 2,455, vilket tydligt överstiger gränsvärdet 2. Därför väljer vi att inför nästa regression utesluta även Svartbäcken. Dock väljer vi att efter detta inte ta bort några fler områden, då vi har relativt få observationer. På grund av att vi tar bort två outliers så väljer vi att även lägga in partiella residualplottar i bilagan, där man kan se hur outliers påverkar de olika variablerna (se Output 9a-b).

5.5.4 Den slutgiltiga modellen

Den tredje regression innehåller misstänkta per 100 000 som beroende variabel och andel arbetslösa samt medelinkomst som oberoende. Dessutom filterade vi bort områdena Librobäck och Svartbäcken enligt ovanstående resonemang om outliers. Vi ser då att vår modell har en determinationskoefficient (R^2) på 0,426, vilket innebär att 42,6% av den beroende variabeln, misstänkta per 100 000, kan förklaras av vår modell med variablerna andel arbetslösa och medelinkomst (se Output 10b). Värdet för *adjusted* R^2 är 0,378, vilket i vår åsikt är godtagbart, då det inte skiljer sig allt för mycket i förhållande till determinationskoefficienten. Vi ser att P-värdet för modellen är 0,001, vilket tyder på att modellen är signifikant (se Output 10c).

Då vi tolkar b-koefficienterna så ser vi att en ökning i variabeln andel arbetslösa associeras med en ökning med 128,439 misstänkta i den beroende variabeln misstänkta per 100 000 (se Output 10d). Då det gäller medelinkomst så kan vi se att en ökning med en enhet, eller tusen kronor, associeras med en minskning med 3,734 misstänkta i den beroende variabeln misstänkta per 100 000, då sambandet är negativt. Vi ser även att båda de oberoende variablerna är signifikanta enligt 0,05 nivån. Vad gäller standardiserade b så gör dessa b-koefficienterna jämförbara (Allison, 1999, s. 85). Vi kan då se att våra oberoende variabler har ungefär lika stor effekt på den beroende variabeln, då dessa inte skiljer sig åt så mycket, -0,386 för medelinkomst och 0,423 för andel arbetslösa.

Vad gäller multikollinearitet så kan vi se att båda Tolerance-värdena ligger över 0,5 och att VIF-värdena ligger under 2,5. Detta indikerar på att modellen inte har problem med multikollinearitet (se Output 10d). I denna modell har vi ytterligare en outlier med en standardavvikelse som överstiger 2, med ett värde på 2,152 (se Output 10f). Dock så väljer vi att inte filtrera bort denna, då den inte tydligt överstiger värdet 2. Detta har att göra med att vi har så pass få observationer (se avsnitt 5.5.3).

Då man ser till histogrammet är det svårt att avgöra om residualerna är normalfördelade eller inte (se Output 10h). För att på ett tillförlitligt sätt kontrollera för normaliteten bland residualerna så går vi därför vidare med att göra Kolmogorov-Smirnovs och Shapiro Wilks test. Varken Kolmogorov-Smirnovs eller Shapiro Wilks test är dock signifikanta (se Output 10i), vilket tyder på att residualerna är normalfördelade (Djurfeldt, 2009a, s. 62). Angående heteroskedasticitet så kan vi bara nämna att punkterna, vilka representerar residualerna, inte drar åt någon speciellt håll vilket är positivt (se Output 10j).

6. ANALYS

6.1 Brottstyper

De mest förekommande brottstyperna enligt misstankesstatistiken för ungdomarna i ålder 13-20 i Uppsala kommun åren 2013-2015, är enligt brottskategorier våldsbrott, narkotikabrott och trafikbrott. Då man ser till specifika brottkoder är det istället bruk och innehav av narkotika följt av grov olovlig körning.

I vår åsikt är det relevant att ta med de olika resultaten för brottskategori respektive specifika brottkoder, då det är intressant att se hur resultatet skiljer sig åt då man ser till de mest förekommande brottstyperna. Då man ser till specifika brottkoder, ser man exempelvis att den mest förekommande brottskategorin totalt och för respektive kön, våldsbrott, inte kommer med på listan över de tre mest förekommande brottkoderna både totalt och för respektive kön. Dessa innefattar istället bruk och innehav av narkotika samt grov olovlig körning och tillgrepp i butik. En anledning till detta kan vara att kategorin våldsbrott innefattar en mängd olika brott bland annat olika typer av misshandel, hot och rån. Detta gör att de specifika brottkoderna inte innehåller lika många frekvenser, vilket förklarar att de inte hamnar på ovan nämnda lista.

Då det gäller narkotikabrott och trafikbrott är det viktigt att poängtera att dessa brott utgör en speciell typ av brott som kallas för spanings- och ingripandebrott, vilka inte kommer till kännedom genom exempelvis en anmälan av offret i fråga, utan istället upptäcks på grund av insatser av olika myndigheter (Sarnecki, 2009, s. 76). Enligt Sarnecki (ibid.) bör dessa brott snarare tolkas som ett mått på hur mycket resurser som lagts ner för att tackla den aktuella problematiken. Statistik över denna typ av brott kan alltså exempelvis inte tolkas som ett mått för den faktiska narkotikaanvändningen. Istället kan det vara rimligt att det i vissa situationer är exakt det motsatta, till exempel då stora resurser läggs på vissa typer av insatser, vilket bidrar till att statistiken ökar markant, samtidigt som detta kan bidra till att den faktiska nivån minskar (ibid.).

I förhållande till resultatet vad gäller brottkoder kan man således tolka det som att polisen i Uppsala kommun verkar lägga relativt stora resurser då det gäller narkotikabrott och trafikbrott, då dessa är de mest förekommande i våra data och står för 26,7%, samtidigt som de alla är typiska spanings- och ingripandebrott. I förhållande till brottskategorier så kan man även tolka det som att polisen lägger stora resurser på våldsbrott, genom att i så stor grad som

möjligt knyta en misstänkt till det aktuella brottet, vilket skulle kunna vara en del av förklaringen till varför denna brottskategori har högst frekvens av misstänkta.

6.2 Områden

Intressant vad gäller resultaten som har med misstankesfrekvens och område att göra är den drastiska skillnad som är mellan det området med högst frekvens i förhållande till invånarantal, Librobäck (4434,6 misstänkta) och det område som har näst högst frekvens, Gränby (2539,7 misstänkta). Detta kommer att diskuteras närmre nedan (se avsnittet 6.4.1 outliers), då vi enligt ovan upptäckt att detta område är en så kallad outlier.

6.3 Misstankesstatistik och kön

6.3.1 Brotstyp och kön

Den absolut tydligaste skillnaden mellan flickor och pojkar vad gäller misstankesstatistiken för ungdomar i Uppsala kommun är frekvensen, där flickor står för 12,7% och pojkar står för 87,3% av våra data. Detta stämmer väl överens med tidigare kriminologisk forskning. Viktigt att komma ihåg är dock att skillnaden är mindre i självrapporteringsstudier (Estrada, 2013, s. 37). Vad gäller brottstyper enligt brottskategorier så är våldsbrott följt av narkotikabrott det mest förekommande brottskategorierna enligt misstankesstatistiken för både pojkar och flickor. Dock skiljer det sig mellan könen vad gäller den tredje mest förekommande brottskategorin enligt våra data. Pojkars tredje mest förekommande brottskategori är tillgrepp exklusive butikstillgrepp, medan det för flickor är just tillgrepp i butik.

Vad gäller specifika brottskoder och kön så finns brottskoderna för bruk och innehav av narkotika i tabellen för de tre mest förekommande brottskoderna för respektive kön. Enligt ovan diskussion angående spanings- och ingripandebrott och narkotikabrott så är en tolkning att inte endast pojkar prioriteras av myndigheter vad gäller dessa brott eller misstankesstatistiken i Uppsala bland ungdomar.

6.3.2 Område och kön

Likheter mellan område och kön vad gäller misstankesstatistiken för ungdomar i Uppsala är att det är Gottsunda och Centrum som toppar tabellen över de områdena som har högst misstankesfrekvens. Då man ser till det område med den tredje högsta misstankesfrekvensen så skiljer det sig mellan pojkar och flickor. För pojkar är det Gränby, medan det för flickor är

Boländerna, vilket eventuellt förklaras av att en av de brottskoderna med högst misstankesfrekvens för flickorna var tillgrepp i butik, och Boländerna är ett stort shoppingområde med ett flertal både stora och små butiker.

6.3.3 Kommentrar om likheter mellan flickor och pojkar

I vår åsikt är det även viktigt att poängtera att det är större likheter än skillnader då man ser till de mest förekommande brottstyperna vad gäller flickors respektive pojkars misstankesstatistik. De mest förekommande brottstyperna enligt brottskategori är som ovan diskuterats våldsbrott och narkotikabrott för båda könen. Detsamma gäller de geografiska resultaten, då misstankesstatistiken tenderar att ansamlas kring liknande områden oavsett kön. För både pojkar och flickor så var misstankesfrekvensen högst i Gottsunda och i Centrum.

6.4 Misstankesstatistik och områdesstruktur

Korrelationsmatrisen visade oss enligt ovan att det finns samband mellan våra olika variabler. För att sammanfatta resultaten för frågeställning fyra så är det viktigaste fyndet att 42,6% av misstankesfrekvensen är kopplat till arbetslöshetsgraden och medelinkomsten på områdesnivå. B-koefficienterna indikerar på att ju högre andel arbetslösa som bor i ett område, desto högre misstankesfrekvens av ungdomar finns. Vad gäller medelinkomst så kan sambandet tolkas på så vis att ju högre medelinkomst individerna som bor i ett område har, desto lägre frekvens av misstänkta ungdomar finns.

6.4.1 Outliers

I den slutgiltiga regressionsmodellen valde vi att utesluta två stycken outliers, vilka var området Librobäck och området Svartbäcken. En tolkning av detta vad gäller Librobäck kan vara att det är ett område med hög frekvens av misstänkta i förhållande till dess invånartal. En rimlig förklaring till detta skulle kunna vara att det är ett område med många företag, vilket kan betyda att många människor rör sig i området, även fast de inte bor så många där. Detta kan således bidra till en oproportionerligt hög misstankesfrekvens i förhållande till hur många som bor där. Vad gäller Svartbäcken har vi funnit att det är ett område med relativt hög misstankesfrekvens gällande ungdomar, men också ett område med hög socioekonomisk status, vilket kan vara en bidragande faktor till att området är en outlier. En tänkbar förklaring skulle eventuellt kunna ha att göra med att det finns en stor fritidsanläggning i området där det med stor sannolikhet samlas många ungdomar. Dessa observationer är som sagt intressanta i

sig, samtidigt som det inte direkt fyller någon funktion i regressionsanalysen, utan istället bör diskuteras just som unika fall.

6.5 Analys i förhållande till tidigare forskning

I Estradas (2013, s. 35f) studie så var de vanligaste brotten vad gäller ungdomsbrottslighet stöld, butiksstöld och misshandel. I vår studie var de mest förekommande brotten våldsbrott, narkotikabrott och trafikbrott då man ser till brottskategorier och narkotikabruk, innehav av narkotika och olovlig körning då man ser till enskilda brottskoder. Således finns det vissa skillnader i våra resultat. Dock är det problematiskt att jämföra dessa resultat med varandra då Estradas (ibid.) statistik bland annat är indelad på ett annat sätt. Hans brottstyp stöld kan jämföras med vår kategori tillgreppsbrott och hans brottstyp butiksbrott kan jämföras med vår kategori tillgrepp i butik. Dock kan inte hans brottstyp misshandel jämföras med vår kategori våldsbrott, vilken inkluderar många fler brottstyper än misshandel (se metodavsnitt). Dessutom innefattar hans statistik endast 15-åringar och är rikstäckande, medan vår statistik innefattar misstänkta ungdomar 13-18 år och endast gäller Uppsala kommun.

Enligt Estradas (2013, s. 37) studie så är de vanligaste registrerade brotten för flickor snatteri, bedrägeri och narkotikabrott, medan det för pojkar är olovlig körning, inbrott och biltillgrepp. Enligt våra data är de mest förekommande brotten för både flickor och pojkar våldsbrott följt av narkotikabrott då man ser till brottskategorier. För flickor är den tredje mest förekommande brottskategorin tillgrepp i butik, medan det för pojkar är tillgreppsbrott (exkl butik). De mest förekommande brottskoderna för flickor i våra data är narkotikabruk, följt av stöld, snatteri utan inbrott, från butik etc och narkotikainnehav. För pojkar är det istället narkotikabruk följt av narkotikainnehav och olovlig körning, grov olovlig körning. Även här kvarstår problematiken med olika indelningar i Estradas (ibid.) studie och vårt arbete och populationerna (se ovan). Skillnaderna vad gäller flickors och pojkars misstankesfrekvens kan även relateras till Graifs (2015, s. 391) resonemang om flickors och pojkars olika mönster vad gäller utnyttjande av tid och rum samt socialisering. Pojkar tenderar att utsättas för fler riskfaktorer vad gäller brottslighet i och med deras sätt att spendera sin tid samt hur de socialiseras i jämförelse med flickor.

Våra resultat stämmer överens med Estradas (2013, s. 38) resonemang om att ungdomar som växer upp i områden med högre grad av social problematik tenderar att uppvisa högre risk att begå brott och att lägre socioekonomisk status generellt är en riskfaktor för

ungdomsbrottslighet. Zhang (2011, s. 467) visar på att områdeskaraktäristiska, som medelinkomst, etnisk heterogenitet och åldersammansättningar inte alls spelar så stor roll för brottsligt beteende. Detta är ett resultat som skiljer sig emot det vi kommit fram till i vårt arbete där vi kan se att socioekonomisk status på områdesnivå förklarar en relativt stor del av variansen i misstankesfrekvensen. I Graifs (2015, s. 366f) studie finner hon dock stöd både för sambanden mellan brottslighet och kön samt brottslighet och socioekonomisk status. Hon diskuterar skillnader mellan kön och antisocialt beteende samt brottslighet i samband till områdesstrukturer i ett bredare perspektiv med bland annat en strainteoretisk ansats. Detta stämmer väl överens med resultatet i vårt arbete, då vi tydligt kan se att variablerna kön och områdesstruktur påverkar misstankesfrekvensen på olika sätt och att strain tycks vara en rimlig förklaringsmodell. Våra resultat var även samstämmiga med de resultat Aaltonen et al. (2011, s. 175) kom fram till, vilka innebar att samtliga variabler de inkluderat vad gäller socioekonomisk status hade samband till en ökad risk för brottsligt beteende. Detta stämmer även överens då man tolkar de oberoende variablerna separat, då våra resultat tyder på att både medelinkomst och andel arbetslösa påverkar frekvensen av misstänkta ungdomar. Om man tolkar resultaten i förhållande till polisens prioritering, så är det en rimlig tolkning att polisen tenderar att prioritera områden med låg socioekonomisk status, då är medvetna om att låg socioekonomisk status tenderar att bidra till en ökad risk för brottslighet.

6.6 Analys i förhållande till teori

Enligt ovan så är vår teoretiska utgångspunkt GST. Vidare bör nämnas igen att vi i detta arbete inte avser att testa GST, utan snarare istället använda GST som förklaringsmodell för våra resultat och sedan göra en bedömning om detta är rimligt i avsnittet diskussion.

Ett av de viktigaste resultaten vad gäller skillnaderna mellan könen är de stora skillnaderna i misstankesfrekvensen. Dessa skillnader kan förklaras med hjälp av GST då flickor i större utsträckning kan antas uppleva den typen av strain som inte leder till avvikande beteende, medan pojkarna istället kan antas uppleva den typen av strain som leder till brottslighet. Denna omständighet kan bland annat bero på att pojkarnas respons till strain tenderar vara ilska vilket ökar risken för brottsligt beteende, medan flickornas respons till strain istället är ilska i kombination med depression eller nedstämdhet, vilket minskar risken för brottsligt beteende (jmr med Posick et al., 2013, s. 688).

En alternativ tolkning av genusbundna skillnader vad gäller strain är att pojkar eller män tenderar ha mer tävlingsinriktade relationer som fokuserar på att uppnå hög status och att de även utsätts för fler brott i förhållande till flickor och kvinnor, vilket leder till att de i högre utsträckning upplever strain som ökar risken för brott (Graif, 2015, s. 373). Dock är det mer troligt att pojkars respons till strain i högre utsträckning tenderar att vara utåtriktad ilska och brottsligt beteende i förhållande till flickor på grund av hur flickors socialiseras till att inte uppvisa utåtriktad ilska eller bryta mot lagen (ibid.). Detta eftersom de sociala förväntningarna på flickor inte stämmer överens med ett kriminellt eller stökigt beteende, vilket gör att flickors socialisering dämpar dessa effekter och beteenden. Enligt ovan resonemang är det därför inte särskilt överraskande att pojkarnas misstankesfrekvens är så pass mycket högre än flickornas.

Då vi i våra data tydligt ser att pojkarna står för så många fler misstankar än flickorna, så är det i vår åsikt rimligt att anta att pojkarna till högre utsträckning upplever mer strain som bidrar till ökad risk för brottsligt beteende. De likheter vi kan se i våra data kan vidare tolkas som uttryck för att flickors brottslighet, då de upplever strain som ökar risken för brottslighet, tenderar att likna pojkars brottslighet i många avseenden. Detta gör vidare att GST, i vår åsikt, är en rimlig förklaringsmodell för skillnader och likheter vad gäller pojkars och flickors misstankesfrekvens.

Agnew (1999, s. 127) menade att det går att applicera teorin GST även på områdesnivå, då vissa områden attraherar och kvarhåller strainbelastade individer, samtidigt som de även kan orsaka strain. Våra resultat visar på att socioekonomisk status eller områdesstruktur påverkar misstankesfrekvensen vad gäller ungdomsbrottslighet i de olika områdena. Detta då vår modell med socioekonomisk status förklarar en tämligen stor del av variansen hos misstankesfrekvensen. En tolkning av detta med hjälp av GST är således att områden med lägre socioekonomisk status tenderar att vara en ansamlingspunkt för strainbelastade individer, samtidigt som områdena i sig alstrar mer strain ju lägre socioekonomisk status de har. En anledning till detta kan exempelvis vara att områdesstrukturer kan påverka människors uppfattning av diskriminering och bidra till att både socialt accepterade medel och mål blockeras (ibid.). Enligt GST så kan man vidare tolka de enskilda oberoende variablerna, där arbetslöshet orsakar strain som i sin tur ökar risken för högre misstankesfrekvens, medan en lägre medelinkomst på samma sätt ökar benägenheten för strain och således även brottsligt

beteende. Detta främst då man tolkar våra resultat som ett mått på den faktiska ungdomsbrottsligheten. För en vidare diskussion kring detta, se avsnittet diskussion.

Då regressionsanalysen visar på att en betydelsefull del av variansen av misstankesfrekvens på 100 000 kan förklaras av vår modell med andel arbetslösa och medelinkomst så är GST en rimlig förklaringsmodell då detta resultat stämmer väl överens med vad teorin innebär, att låg socioekonomisk status ökar risken för strain kopplat till brottsligt beteende och även att områden i sig kan orsaka strain. Således är GST en rimlig förklaringsmodell både för skillnader och likheter mellan pojkars och flickors misstankesfrekvens och sambandet mellan misstankesfrekvensen och socioekonomisk status på områdesnivå.

Den teoretiska analysen kan även användas i förhållande till det brottsförebyggande arbetet i Uppsala kommun, då det enligt detta perspektiv är rimligt att fokusera på insatser som kan lära ungdomar att på ett hälsosamt sätt hantera strain. Exempel på detta skulle kunna vara insatser som handlar om konflikthantering och hur ungdomar på ett mer hälsosamt sätt ska kunna bearbeta deras ilska och frustration.

7. DISKUSSION

7.1 Sammanfattning

Vårt syfte var enligt ovan att analysera ungdomsbrottsligheten i Uppsala vad gäller brottstyper, område och kön, samt undersöka om det finns några samband mellan ungdomsbrottslighet och socioekonomisk status på områdesnivå. Vårt resultat visar på att det finns både skillnader och likheter mellan flickors och pojkars ungdomsbrottslighet. Tydligast är skillnaden vad gäller misstankesfrekvens mellan könen, vilket enligt tidigare forskning stämmer väl överens. Sambandsanalysen visade att den socioekonomiska statusen förklarar en relativt stor del av variansen i misstankesfrekvensen.

7.2 Faktisk brottslighet eller polisens prioritering

Vid sammanfattande analys av våra resultat så anser vi att våra slutsatser kan tolkas som en blandning mellan ett mått på ungdomars faktiska brottslighet och polisens prioriteringar vad gäller ungdomsbrottslighet i Uppsala kommun. Exakt hur dessa två tolkningsspår skiljer sig åt eller hur stora andelar de har är inte möjligt att skatta. Viktigt för läsaren att vara medveten om är dock den selektionsprocess våra data gått igenom. Enligt ovan diskussion är det ju endast en liten del av den faktiska brottsligheten som kommer till polisens eller andra myndigheters kännedom och således anmäls. I nästa steg är det bara en del av den anmälda brottsligheten som slutligen finns med i statistiken över misstänkta.

7.3 Kort sammanfattning av resultat i relation till syfte och frågeställningar

Om man tolkar resultatet som en indikation på den faktiska ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun så visar resultatet på att de mest förekommande brotten är kategorierna våldsbrott och narkotikabrott, detta gäller för både flickor och pojkar. Då man ser på skillnader mellan pojkar och flickors brottslighet i Uppsala, så är det mest centrala de stora skillnaderna vad gäller frekvensen av misstankar. Vidare verkar det som att pojkar begår stölder utanför butiker, medan flickor begår stöld inuti butiker och att pojkar är mer benägna att begå olika typer av trafikbrott. De områden som är relevant att hålla lite extra koll på vad gäller ungdomsbrottslighet är Centrum, Gottsunda, Gränby, Boländerna och Librobäck. Ett av de mest centrala fynden är också att brottslighet har samband till både arbetslöshet och medelinkomst.

Om man istället tolkar resultatet som en indikation på hur polisen i Uppsala prioriterar deras arbete så kan man dra slutsatsen att polisen främst fokuserar på narkotikabrott, våldsbrott, trafikbrott och stöldbrott, både i och utanför butik. Områden där de lägger mest resurser är Libroäck, Centrum, Gottsunda, Gränby och Boländerna. Vidare kan man se att polisen prioriterar områden som är socioekonomiskt utsatta.

Vad gäller skillnader och likheter mellan könen så är det mer likheter än skillnader, både då man ser till brottstyper och områden. Detta kan antingen tolkas som att flickor och pojkar tenderar att begå samma typer av brott eller att polisen tenderar att prioritera samma typ av brott oavsett kön.

7.4 Tolkning i relation till teori

Enligt ovan så skulle teori i detta arbete användas som en förklaringsmodell för våra resultat. Våra slutsatser innebär i kort att de det både finns likheter och skillnader vad gäller misstankesstatistiken och kön. Vidare visade vi på att det finns relativt starka samband mellan socioekonomisk status och misstankesfrekvens på områdesnivå. I vår mening är det därför rimligt att tolka och förstå våra resultat med ett perspektiv av GST. Enligt GST så löper resurssvaga områden högre risk för ungdomsbrottslighet (Agnew, 1999, s. 130f), och att denna risk även påverkas av om ungdomen är en flicka eller en pojke (Posick et al., 2013, s. 685). Om man tolkar våra resultat som ett mått på polisens prioriteringar så kan man även här använda sig av GST som förklaringsmodell. Detta då man eventuellt inom polisen har kunskap om hur strainalstrande faktorer kan relateras till ungdomsbrottslighet, vilket således gör att man fokuserar på ovan nämnda grupper, brottstyper och områden.

7.5 Den valda metodens nackdelar och fördelar

Vid diskussion av resultaten så är det även viktigt att ta hänsyn till och lyfta metodens begränsningar. I vårt arbete är det därför bland annat viktigt att tänka på att vi i sambandsanalysen av områdesstruktur och misstankesfrekvens endast inkluderat och analyserat ett fåtal variabler, och tillslut kommit fram till en förklarad varians på 42,6%. Det finns således mycket utrymme kvar till att lyfta in fler relevanta oberoende variabler. Intressanta variabler skulle i detta fall exempelvis vara utbildningsgrad, etnicitet, nivån av polisiär närvaro eller närvaron av kriminella nätverk i de olika områdena samt dess nivåer av social oro och upplevd otrygghet. Dessutom vore det enligt ovan diskussion även intressant att lyfta in någon variabel för att möjliggöra en djupare analys av processen hur polisen

prioriterar dess insatser. En ytterligare tänkbar medlande variabel mellan socioekonomisk status och brottslighet skulle kunna vara alkoholkonsumtion. Detta då alkoholrelaterade hälsoproblem är vanligare bland grupper på lägre socioekonomisk nivå. Brottsligt beteende kan således även tolkas som endast en av en mängd problem som verkar ackumuleras i de lägsta skikten av samhället (Aaltonen et al., 2011, s. 176f).

Vidare skulle det ha stärkt vår studie om vi lyft in en kvalitativ dimension till vår analys. Man skulle då exempelvis kunnat intervjua poliser om hur de upplever ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun, eller hur invånarna i de olika områdena upplever brottsligheten eller tryggheten i deras bostadsområde. Ytterligare en begränsning har med våra data att göra då exempelvis inte har varit möjligt att korsa våra olika variabler, vi har alltså inte kunna analysera exempelvis vilka typer av brott som begås inom de olika områdena. Ovan diskussion utgör även bra förslag till fortsatt forskning eller utredning, då det skulle bidra till en djupare analys av våra frågeställningar.

Vi anser att styrkorna i detta arbete bland annat ligger i att det är ett kvantitativt arbete, vilket gör resultatet jämförbart och replikerbart. En annan styrka ligger i att vi använt oss av en relativt avancerad analysmetod, vilket möjliggjorde en sambandsanalys mellan flera olika variabler. Dessutom anser vi att vår pragmatiska utgångspunkt kan vara en fördel, då resultatet kan vara användbart i framtida brottsförebyggande arbete i Uppsala kommun. Vidare kan det ses som en styrka att vi valt att inkludera 13- och 14-åringar i våra data, vilket kan ha bidragit till delvis annorlunda resultat, då man jämför med andra analyser vad gäller ungdomsbrottslighet i Sverige.

7.6 Kommentar om användbarheten av studiens resultat

I vår mening kan detta arbete bidra till ökad förståelse och kunskap kring ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun. Vid ökad förståelse och kunskap så ökar även möjligheterna till att implementera ett adekvat brottförebyggande arbete för rätt person eller grupp. Detta gäller till exempel resultaten om skillnader och likheter mellan könen. Arbetets fokus vid områden kan också ge vägledning om hur kommunen och polisen kan arbeta, bland annat då sambandsanalysen med misstankesstatistik och områdesstruktur kan ge ledtrådar till hur man kan resonera kring ungdomsbrottslighetens komplexitet vid det brottsförebyggande arbetet. Insatser skulle bland annat kunna fokusera på att dämpa effekterna av ansamlingar av individer med låg socioekonomisk status och därmed även effekterna av bostadsområdessegregationen. De skulle även vara relevant att implementera insatser som lär

ungdomar att hantera strain, då vi med detta arbete visat på att GST är en rimlig förklaringsmodell vad gäller skillnader mellan kön och områden då man diskuterar ungdomsbrottslighet i Uppsala kommun.

Vidare skulle det ha stärkt vår studie om vi lyft in en kvalitativ dimension till vår analys. Man skulle då exempelvis kunnat intervjua poliser om hur de upplever ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun, eller hur invånarna i de olika områdena upplever brottsligheten eller tryggheten i deras bostadsområde. Ytterligare en begränsning har med våra data att göra då exempelvis inte har varit möjligt att korsa våra olika variabler, vi har alltså inte kunna analysera exempelvis vilka typer av brott som begås inom de olika områdena. Ovan diskussion utgör även bra förslag till fortsatt forskning eller utredning, då det skulle bidra till en djupare analys av våra frågeställningar.

Vi anser att styrkorna i detta arbete bland annat ligger i att det är ett kvantitativt arbete, vilket gör resultatet jämförbart och replikerbart. En annan styrka ligger i att vi använt oss av en relativt avancerad analysmetod, vilket möjliggjorde en sambandsanalys mellan flera olika variabler. Dessutom anser vi att vår pragmatiska utgångspunkt kan vara en fördel, då resultatet kan vara användbart i framtida brottsförebyggande arbete i Uppsala kommun. Vidare kan det ses som en styrka att vi valt att inkludera 13- och 14-åringar i våra data, vilket kan ha bidragit till delvis annorlunda resultat, då man jämför med andra analyser vad gäller ungdomsbrottslighet i Sverige.

7.7 Kommentar om användbarheten av studiens resultat

I vår mening kan detta arbete bidra till ökad förståelse och kunskap kring ungdomsbrottsligheten i Uppsala kommun. Vid ökad förståelse och kunskap så ökar även möjligheterna till att implementera ett adekvat brottsförebyggande arbete för rätt person eller grupp. Detta gäller till exempel resultaten om skillnader och likheter mellan könen. Arbetets fokus vid områden kan också ge vägledning om hur kommunen och polisen kan arbeta, bland annat då sambandsanalysen med misstankesstatistik och områdesstruktur kan ge ledtrådar till hur man kan resonera kring ungdomsbrottslighetens komplexitet vid det brottsförebyggande arbetet. Insatser skulle bland annat kunna fokusera på att dämpa effekterna av ansamlingar av individer med låg socioekonomisk status och därmed även effekterna av bostadsområdessegregationen. De skulle även vara relevant att implementera insatser som lär ungdomar att hantera strain, då vi med detta arbete visat på att GST är en rimlig

förklaringsmodell vad gäller skillnader mellan kön och områden då man diskuterar ungdomsbrottslighet i Uppsala kommun.

8. REFERENSLISTA

- Aaltonen, M., Kivivuori, J och Martikainen, P. (2011). *Social determinants of crime in a welfare state: Do they still matter?* Acta sociologica. 54(2) 161–181. doi: 10.1177/0001699311402228
- Agnew, R. (1999). *A general strain theory of community differences in crime rates*. Journal of research in crime and delinquency. 36(2) 123-155.
- Akers, R. L. & Sellers, C. C. (2013). *Criminological Theories: Introduction, Evaluation, and Application*. Sixth Edition. New York: Oxford University Press
- Allison, P. (1999). *Multiple regression: A Primer*. Thousand Oaks, Calif.: Pine Forge Press.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Brå (2009). *Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling. En kunskapsinventering*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå (2016). *Personer misstänkta för brott. Slutlig statistik för 2015*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Djurfeldt, G. (2009). ”Förberedelser – att lära känna sin data”. I Djurfeldt, G., & Barmark, M. (Red.). *Statistisk verktygslåda, multivariat analys*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 25-52
- Djurfeldt, G. (2009a). ”Enkel regressionsanalys”. I Djurfeldt, G., & Barmark, M. (Red.). *Statistisk verktygslåda, multivariat analys*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 53-67
- Djurfeldt, G. (2009b). ”Multipel regressionsanalys (MRA)”. I Djurfeldt, G., & Barmark, M. (Red.). *Statistisk verktygslåda, multivariat analys*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 105-124
- Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2010). *Statistisk verktygslåda, samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Edling, C. & Hedström, P. (2003). *Kvantitativa metoder: Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur

Estrada, F., & Flyghed, J. (2013). "Inledning". I Estrada, F., & Flyghed, J. (Red.). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 11-21

Estrada, F. (1999). *Ungdomsbrottslighet som samhällsproblem. Utveckling, uppmärksamhet och reaktion*. (Avhandlingsserie Nr 3, ISSN: 1404-1820, ISBN: 91-7153-992-1). Stockholms universitet: Kriminologiska institutionen. Tillgänglig:

http://www.criminology.su.se/polopoly_fs/1.207023.1413445776!/menu/standard/file/Estrada%201999_Avhandling.pdf

Estrada, F. (2013). "Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur". I Estrada, F., & Flyghed, J. (Red.). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 25-58

Graif, C. (2015). *Delinquency and gender moderation in the moving to opportunity intervention: The role of extended neighborhoods*. *American Society of Criminology*. 53(3), 366-398. doi:10.1111/1745-9125.12078.

Områdesfakta. (2015). *Områdesfakta 2015. Statistik för kommunens geografiska områden*. Hämtad: 2016-04-11. Från:

<https://www.uppsala.se/contentassets/f09f9e6b994f41408c66064a2da8470b/befolkningsstatistik- uppsala-kommun-omradesfakta.pdf>

Pettersson, T. (2013). "Genusperspektiv inom svensk forskning om ungdomsbrottslighet". I Estrada, F., & Flyghed, J. (Red.). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. Sid. 75-101

Posick, C., Farrell, A., & Swatt, M.L. (2013). *Do Boys Fight and Girls Cut? A General Strain Theory Approach to Gender and Deviance*. *Deviant Behaviour*. 34:9, S. 685-705, doi: 10.1080/01639625.2012.748626.

Sarnecki, J. (2009) *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet. (2004). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet. Elanders Gotab.

Zhang, L. (2010). *Family, School and Friends: Correlates of Canadian Youth Outcomes*. *Child Ind Res*. 4: 467-498. doi: 10.1007/s12187-010-9101-3.

9. BILAGOR

9.1 Bilaga 1: Litteratursökning

Det första steget under vår sökning av tidigare forskning var att söka bland böcker som handlade om ungdomsbrottslighet för att lära oss mer om ämnet. Under sökningen fann vi boken: *Den svenska ungdomsbrottsligheten* (2013), där Estrada skriver om "ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur". Där beskriver han tidigare forskning om ungdomsbrottslighet på ett övergripande och generellt sätt, vilket gör den högst relevant för att få en tydligare bild om ungdomars brottslighet.

Då vi sökte efter vetenskapliga artiklar så använde vi oss av databasen Discovery. Vi gjorde vid alla sökningar valet att artiklarna skulle vara Peer Reviewed, vilket är en typ av granskningsprocess mellan olika forskare. Då vi sorterade bland de olika sökningarna ville vi hitta forskning som var relevant i förhållande till våra frågeställningar, vilket gjorde att vi inte inkluderade artiklar som bland annat handlade om offerskap, psykologiska personlighetsdrag eller allt för specifika brottstyper.

Vi började med sökorden **crime neighbourhood boys girls** och hittade då artikeln *Family, School and Friends: Correlates of Canadian Youth Outcomes* (Zhang, 2011). Vi gjorde även valet att endast inkludera engelska artiklar. Sökningen gav 7 träffar.

Vid nästa sökning använde vi sökorden **delinquency class neighborhood** och hittade då artikeln *Delinquency and gender moderation in the moving to opportunity intervention: The role of extended neighborhoods* (Graif, 2015). Vi valde här att endast inkludera artiklar skrivna på engelska och avgränsade tidsspannet till år 2013-2016. Detta var rimligt då vi behövde avgränsa träffarna och utgick därför ifrån tidsspannet för våra data. Sökningen gav 12 träffar.

Vid den sista sökningen använde vi sökorden **delinquency "types of crime" gender** och hittade då artikeln *Social determinants of crime in a welfare state: Do they still matter?* (Aaltonen, Kivivuori och Martikainen, 2011). Sökningen gav 17 träffar.

9.2 Bilaga 2: Kodningsschema för områden.

Kommunområde	Polisområde	Inkodat Område	Värde
Björklinge	Björklinge	Björklinge	1
Västra Bälingebygden Östra Bälingebygden	Bälinge	Bälinge	2
Innerstaden	Centrum V Centrum Ö	Centrum	3
Eriksberg	Eriksberg	Eriksberg	4
Flogsta/Ekeby	Flogsta	Flogsta	5
Fålhagen	Fålhagen	Fålhagen	6
Gamla Uppsala-Nyby	G:A Uppsala/Nyby	Gamla Uppsala/Nyby	7
Gottsunda	Gottsunda	Gottsunda	8
Gränby	Gränby	Gränby	9
Järlåsabygden	Järlåsa	Järlåsa	10
Knutbybygden	Knutby	Knutby	11
Kvarngärdet	Kvarngärdet	Kvarngärdet	12
Librobäck	Librobäck	Librobäck	13
Luthagen	Luthagen	Luthagen	14
Löten	Löten	Löten	15
Norby	Norby	Norby	16
Nåntuna/Vilan	Nåntuna/Bergsbrunna	Nåntuna	17
Rickomberga	Rickomberga	Rickomberga	18
Salabacke	Salabackar	Salabacke	19
Skyttorpsbygden	Skyttorp	Skyttorp	20
Stenhagen	Stenhagen	Stenhagen	21
Storvretabygden	Storvreta	Storvreta	22
Sunnersta	Sunnersta	Sunnersta	23
Svartbäcken	Svartbäcken	Svartbäcken	24
Sävja/Bergsbrunna	Sävja	Sävja	25
Ultuna	Ultuna	Ultuna	26
Vattholmabygden	Vattholma	Vattholma	27
Vänge	Vänge	Vänge	28
Årsta	Årsta	Årsta	29
	Boländerna	Boländerna	30
	Akademiska Polacksbacken	Serviceområden	31
	Ramstalund Skyttenäs/Friberga Skölsta Övriga	Övriga	32

9.3 Bilaga 3: Outputs

Output 1. Antal misstänkta per brottskategori.

Brottskategori		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Våldsbrott	466	27,1	27,1	27,1
	Övriga brott mot person	119	6,9	6,9	34,1
	Tillgrepsbrott (exkl butik)	153	8,9	8,9	43,0
	Skadegörelsebrott	93	5,4	5,4	48,4
	Narkotikabrott	411	23,9	23,9	72,3
	Trafikbrott	164	9,6	9,6	81,9
	Bedrägeribrott mm	82	4,8	4,8	86,7
	Tillgrepp i butik	69	4,0	4,0	90,7
	Övriga Brb-brott	88	5,1	5,1	95,8
	Övriga specialrättsliga brott	70	4,1	4,1	99,9
	Lokala trafikoder	2	,1	,1	100,0
	Total	1717	100,0	100,0	

Output 2. Antal misstänkta per område.

Brottsområde		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Björklinge	44	2,6	2,6	2,6
	Bälinge	11	,6	,6	3,2
	Centrum	187	10,9	10,9	14,1
	Eriksberg	101	5,9	5,9	20,0
	Flogsta	72	4,2	4,2	24,2
	Fålhagen	32	1,9	1,9	26,0
	Gamla Uppsala/Nyby	26	1,5	1,5	27,5
	Gottsunda	232	13,5	13,5	41,1
	Gränby	144	8,4	8,4	49,4
	Järlåsa	10	,6	,6	50,0
	Knutby	2	,1	,1	50,1
	Kvarngärdet	54	3,1	3,1	53,3
	Librobäck	40	2,3	2,3	55,6

Luthagen	34	2,0	2,0	57,6
Löten	43	2,5	2,5	60,1
Norby	13	,8	,8	60,9
Nåntuna	19	1,1	1,1	62,0
Rickomberga	9	,5	,5	62,5
Salabacke	18	1,0	1,0	63,5
Skyttorp	7	,4	,4	63,9
Stenhagen	59	3,4	3,4	67,4
Storvreta	110	6,4	6,4	73,8
Sunnersta	29	1,7	1,7	75,5
Svartbäcken	126	7,3	7,3	82,8
Sävja	47	2,7	2,7	85,6
Ultuna	11	,6	,6	86,2
Vattholma	9	,5	,5	86,7
Vänge	23	1,3	1,3	88,1
Årsta	10	,6	,6	88,6
Boländerna	124	7,2	7,2	95,9
Övriga	57	3,3	3,3	99,2
Serivceområden	14	,8	,8	100,0
Total	1717	100,0	100,0	

Output 3. Kön och misstankesfrekvens.

Kön

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Pojkar	1499	87,3	87,3	87,3
	Flickor	218	12,7	12,7	100,0
	Total	1717	100,0	100,0	

Output 4. Antal och andelar inom de olika brottskategorierna fördelat mellan könen.

Brottskategori * Kön Crosstabulation

		Kön		Total	
		Pojkar	Flickor		
Brottskategori	Våldsbrott	Count	385	81	466
		% within Brottskategori	82,6%	17,4%	100,0%
		% of Total	22,4%	4,7%	27,1%

Övriga brott mot person	Count	103	16	119
	% within Brottskategori	86,6%	13,4%	100,0%
	% of Total	6,0%	0,9%	6,9%
Tillgrepsbrott (exkl butik)	Count	142	11	153
	% within Brottskategori	92,8%	7,2%	100,0%
	% of Total	8,3%	0,6%	8,9%
Skadegörelsebrott	Count	84	9	93
	% within Brottskategori	90,3%	9,7%	100,0%
	% of Total	4,9%	0,5%	5,4%
Narkotikabrott	Count	370	41	411
	% within Brottskategori	90,0%	10,0%	100,0%
	% of Total	21,5%	2,4%	23,9%
Trafikbrott	Count	154	10	164
	% within Brottskategori	93,9%	6,1%	100,0%
	% of Total	9,0%	0,6%	9,6%
Bedrägeribrott mm	Count	68	14	82
	% within Brottskategori	82,9%	17,1%	100,0%
	% of Total	4,0%	0,8%	4,8%
Tillgrepp i butik	Count	51	18	69
	% within Brottskategori	73,9%	26,1%	100,0%
	% of Total	3,0%	1,0%	4,0%
Övriga Brb-brott	Count	73	15	88
	% within Brottskategori	83,0%	17,0%	100,0%
	% of Total	4,3%	0,9%	5,1%
Övriga specialrättsliga brott	Count	67	3	70
	% within Brottskategori	95,7%	4,3%	100,0%
	% of Total	3,9%	0,2%	4,1%
Lokala trafikkoder	Count	2	0	2
	% within Brottskategori	100,0%	0,0%	100,0%
	% of Total	0,1%	0,0%	0,1%
Total	Count	1499	218	1717
	% within Brottskategori	87,3%	12,7%	100,0%
	% of Total	87,3%	12,7%	100,0%

Output 5. Område fördelat mellan kön.

Brottsområde * Kön Crosstabulation

			Kön		Total
			Pojkar	Flickor	
Brottsområde	Björklinge	Count	40	4	44
		% within Brottsområde	90,9%	9,1%	100,0%
		% within Kön	2,7%	1,8%	2,6%
		% of Total	2,3%	0,2%	2,6%
	Bälinge	Count	10	1	11
		% within Brottsområde	90,9%	9,1%	100,0%
		% within Kön	0,7%	0,5%	0,6%
		% of Total	0,6%	0,1%	0,6%
	Centrum	Count	161	26	187
		% within Brottsområde	86,1%	13,9%	100,0%
		% within Kön	10,7%	11,9%	10,9%
		% of Total	9,4%	1,5%	10,9%
	Eriksberg	Count	99	2	101
		% within Brottsområde	98,0%	2,0%	100,0%
		% within Kön	6,6%	0,9%	5,9%
		% of Total	5,8%	0,1%	5,9%
	Flogsta	Count	61	11	72
		% within Brottsområde	84,7%	15,3%	100,0%
		% within Kön	4,1%	5,0%	4,2%
		% of Total	3,6%	0,6%	4,2%
	Fålhagen	Count	24	8	32
		% within Brottsområde	75,0%	25,0%	100,0%
		% within Kön	1,6%	3,7%	1,9%
		% of Total	1,4%	0,5%	1,9%
	Gamla Uppsala/Nyby	Count	25	1	26
		% within Brottsområde	96,2%	3,8%	100,0%
		% within Kön	1,7%	0,5%	1,5%
		% of Total	1,5%	0,1%	1,5%
	Gottsunda	Count	206	26	232
		% within Brottsområde	88,8%	11,2%	100,0%
		% within Kön	13,7%	11,9%	13,5%
		% of Total	12,0%	1,5%	13,5%
	Gränby	Count	131	13	144
		% within Brottsområde	91,0%	9,0%	100,0%

	% within Kön	8,7%	6,0%	8,4%
	% of Total	7,6%	0,8%	8,4%
Järlåsa	Count	9	1	10
	% within Brottssområde	90,0%	10,0%	100,0%
	% within Kön	0,6%	0,5%	0,6%
	% of Total	0,5%	0,1%	0,6%
Knutby	Count	2	0	2
	% within Brottssområde	100,0%	0,0%	100,0%
	% within Kön	0,1%	0,0%	0,1%
	% of Total	0,1%	0,0%	0,1%
Kvarngärdet	Count	47	7	54
	% within Brottssområde	87,0%	13,0%	100,0%
	% within Kön	3,1%	3,2%	3,1%
	% of Total	2,7%	0,4%	3,1%
Librobäck	Count	39	1	40
	% within Brottssområde	97,5%	2,5%	100,0%
	% within Kön	2,6%	0,5%	2,3%
	% of Total	2,3%	0,1%	2,3%
Luthagen	Count	26	8	34
	% within Brottssområde	76,5%	23,5%	100,0%
	% within Kön	1,7%	3,7%	2,0%
	% of Total	1,5%	0,5%	2,0%
Löten	Count	40	3	43
	% within Brottssområde	93,0%	7,0%	100,0%
	% within Kön	2,7%	1,4%	2,5%
	% of Total	2,3%	0,2%	2,5%
Norby	Count	12	1	13
	% within Brottssområde	92,3%	7,7%	100,0%
	% within Kön	0,8%	0,5%	0,8%
	% of Total	0,7%	0,1%	0,8%
Nåntuna	Count	14	5	19
	% within Brottssområde	73,7%	26,3%	100,0%
	% within Kön	0,9%	2,3%	1,1%
	% of Total	0,8%	0,3%	1,1%
Rickomberga	Count	8	1	9
	% within Brottssområde	88,9%	11,1%	100,0%
	% within Kön	0,5%	0,5%	0,5%
	% of Total	0,5%	0,1%	0,5%

Salabacke	Count	10	8	18
	% within Brottssområde	55,6%	44,4%	100,0%
	% within Kön	0,7%	3,7%	1,0%
	% of Total	0,6%	0,5%	1,0%
Skyttorp	Count	5	2	7
	% within Brottssområde	71,4%	28,6%	100,0%
	% within Kön	0,3%	0,9%	0,4%
	% of Total	0,3%	0,1%	0,4%
Stenhagen	Count	52	7	59
	% within Brottssområde	88,1%	11,9%	100,0%
	% within Kön	3,5%	3,2%	3,4%
	% of Total	3,0%	0,4%	3,4%
Storvreta	Count	104	6	110
	% within Brottssområde	94,5%	5,5%	100,0%
	% within Kön	6,9%	2,8%	6,4%
	% of Total	6,1%	0,3%	6,4%
Sunnersta	Count	26	3	29
	% within Brottssområde	89,7%	10,3%	100,0%
	% within Kön	1,7%	1,4%	1,7%
	% of Total	1,5%	0,2%	1,7%
Svartbäcken	Count	102	24	126
	% within Brottssområde	81,0%	19,0%	100,0%
	% within Kön	6,8%	11,0%	7,3%
	% of Total	5,9%	1,4%	7,3%
Sävja	Count	42	5	47
	% within Brottssområde	89,4%	10,6%	100,0%
	% within Kön	2,8%	2,3%	2,7%
	% of Total	2,4%	0,3%	2,7%
Ultuna	Count	5	6	11
	% within Brottssområde	45,5%	54,5%	100,0%
	% within Kön	0,3%	2,8%	0,6%
	% of Total	0,3%	0,3%	0,6%
Vattholma	Count	6	3	9
	% within Brottssområde	66,7%	33,3%	100,0%
	% within Kön	0,4%	1,4%	0,5%
	% of Total	0,3%	0,2%	0,5%
Vänge	Count	22	1	23
	% within Brottssområde	95,7%	4,3%	100,0%

	% within Kön	1,5%	0,5%	1,3%
	% of Total	1,3%	0,1%	1,3%
Årsta	Count	9	1	10
	% within Brottssområde	90,0%	10,0%	100,0%
	% within Kön	0,6%	0,5%	0,6%
	% of Total	0,5%	0,1%	0,6%
Boländerna	Count	105	19	124
	% within Brottssområde	84,7%	15,3%	100,0%
	% within Kön	7,0%	8,7%	7,2%
	% of Total	6,1%	1,1%	7,2%
Övriga	Count	49	8	57
	% within Brottssområde	86,0%	14,0%	100,0%
	% within Kön	3,3%	3,7%	3,3%
	% of Total	2,9%	0,5%	3,3%
Serviceområden	Count	8	6	14
	% within Brottssområde	57,1%	42,9%	100,0%
	% within Kön	0,5%	2,8%	0,8%
	% of Total	0,5%	0,3%	0,8%
Total	Count	1499	218	1717
	% within Brottssområde	87,3%	12,7%	100,0%
	% within Kön	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	87,3%	12,7%	100,0%

Output 6. Korrelationsmatris

Correlations

		Misstänkta per 100'	Andel arbetslösa	Medelinkomst alla
Misstänkta per 100'	Pearson Correlation	1	,389*	-,346
	Sig. (2-tailed)		,037	,066
	N	29	29	29
Andel arbetslösa	Pearson Correlation	,389*	1	-,306
	Sig. (2-tailed)	,037		,107
	N	29	29	29
Medelinkomst alla	Pearson Correlation	-,346	-,306	1
	Sig. (2-tailed)	,066	,107	
	N	29	29	29

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Output 7. Första regressionen, Outlier

Casewise Diagnostics^a

Case Number	Std. Residual	Misstänkta per 100'	Predicted Value	Residual
13	3,719	4434,59	1143,5754	3291,01444

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

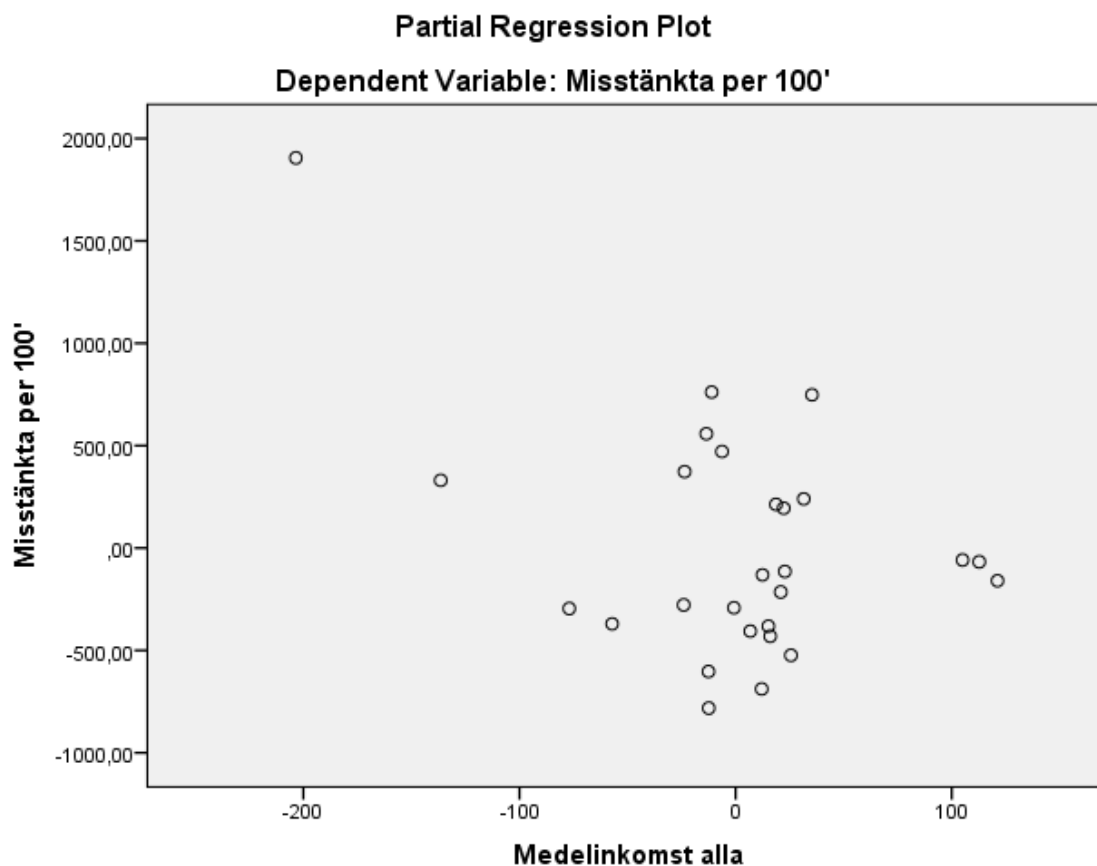
Output 8. Andra regressionen, Outlier

Casewise Diagnostics^a

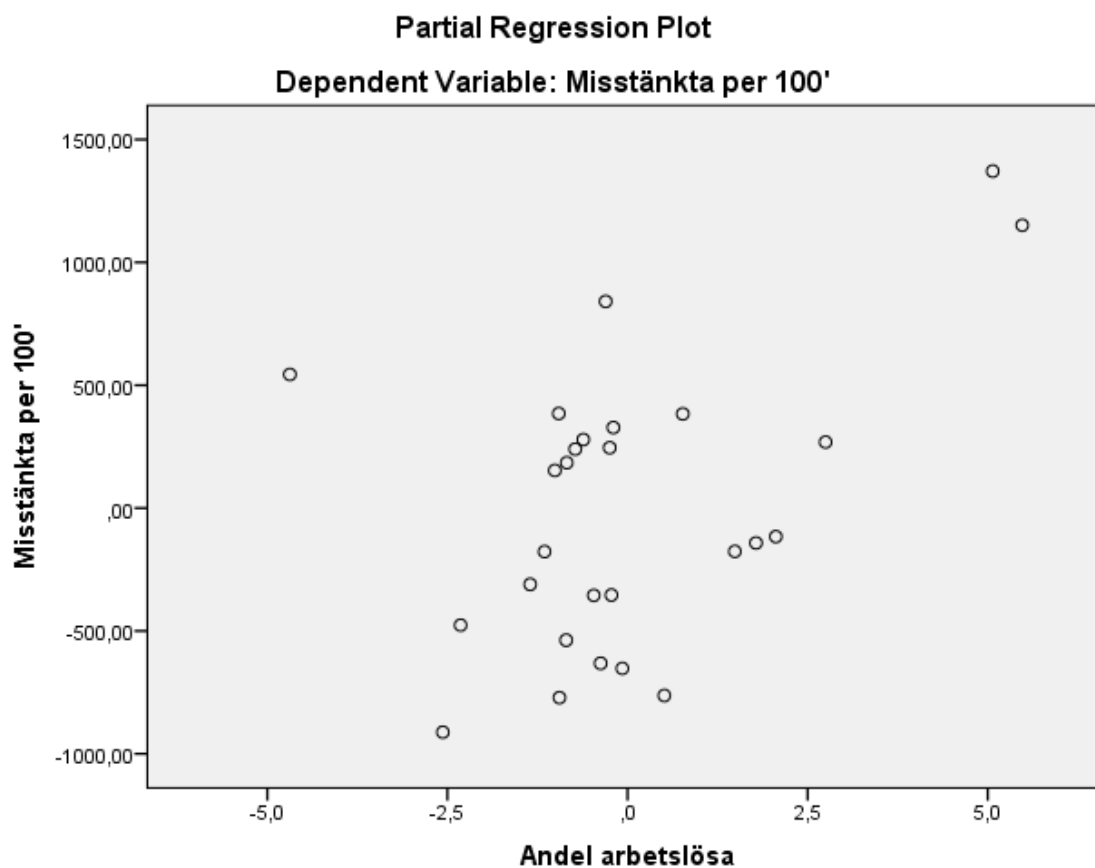
Case Number	Std. Residual	Misstänkta per 100'	Predicted Value	Residual
24	2,455	2196,27	714,9637	1481,30611

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

9a. Partiell residualplott: Misstänkta per 100' och medelinkomst.

9b. Partiell residualplott: Misstänkta per 100' och andel arbetslösa.

Output 10a. Tredje regressionen, inkluderade variabler

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Andel arbetslösa, Medelinkomst alla ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

b. All requested variables entered.

Output 10b. Tredje regressionen, determinationskoefficienten, R² och Adjusted R²

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,652 ^a	,426	,378	532,56273

a. Predictors: (Constant), Andel arbetslösa, Medelinkomst alla

b. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

Output 10c. Tredje regressionen, signifikans

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5041810,864	2	2520905,432	8,888	,001 ^b
	Residual	6806953,551	24	283623,065		
	Total	11848764,415	26			

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

b. Predictors: (Constant), Andel arbetslösa, Medelinkomst alla

Output 10d. Tredje regressionen, koefficienter och test för multikollinearitet.

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	1389,399	540,555		2,570	,017		
	Medelinkomst alla	-3,734	1,571	-,386	-2,377	,026	,909	1,100
	Andel arbetslösa	128,439	49,322	,423	2,604	,016	,909	1,100

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

Output 10e. Tredje regressionen, kollinearitetsdiagnostik.

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions		
				(Constant)	Medelinkomst alla	Andel arbetslösa
1	1	2,774	1,000	,00	,01	,02
	2	,205	3,680	,01	,07	,70
	3	,021	11,384	,98	,92	,28

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

Output 10f. Tredje regressionen, Casewise - diagnostik för outliers.

Casewise Diagnostics^a

Case Number	Std. Residual	Misstänkta per 100'	Predicted Value	Residual
26	2,152	2258,73	1112,9166	1145,81025

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

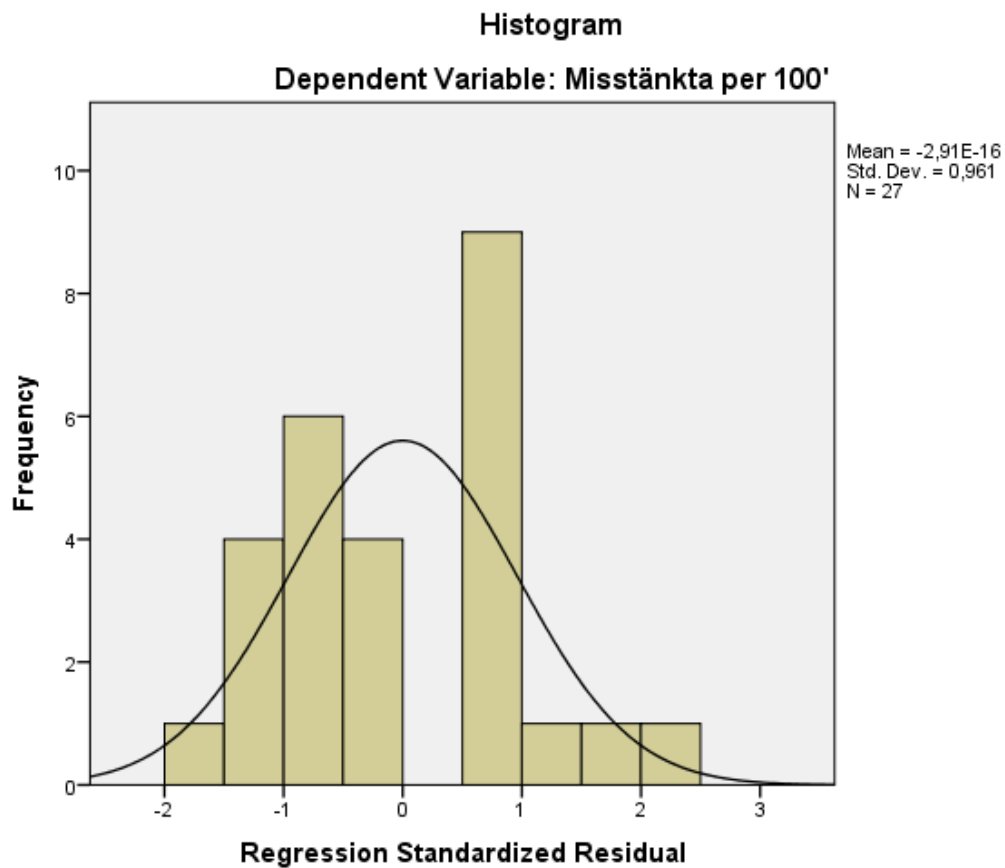
Output 10g. Tredje regressionen, Residualstatistik.

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	31,9696	1867,2264	845,8610	440,35872	27
Residual	-828,19818	1145,81030	,00000	511,66972	27
Std. Predicted Value	-1,848	2,319	,000	1,000	27
Std. Residual	-1,555	2,152	,000	,961	27

a. Dependent Variable: Misstänkta per 100'

Output 10h. Tredje regressionen, Histogram.

Output 10i: Tredjeregessionen, test för normalitet.

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Standardized Residual	,151	27	,118	,957	27	,311

a. Lilliefors Significance Correction

Output 10j. Tredje regressionen, Scatter Plot.

